

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام علي سيدنا محمد
وآله وصحبه اجمعين
والله الموفق والمرشد

عزيز عليه السلام

Kitabın adı: UZEYR ALEYHİSSELÂM

Araştırıp yazan: Ömer Faruk Hilmi

Mealler: Elmalılı M. Hamdi Yazır

Dizgi: Ömer Faruk Hilmi

Osmangazi mah. Osmangazi cad. no 12

Şanhurfa

Tel-faks: 0414 3149847

E-mail: omerfarukhilmi@gmail.com

Gsm: 0532 6080154

Tashih: Mahmud Hilmi, Fevzi Döğücü

Dizayn: Ahmed Yüncü Muhammed Ali Hilmi

**Yayına Hazırlayan: Ahmed Turan-Mahmud
Hilmi**

ISBN 975-97048-1-1

UZEYR

ALEYHİSSELÂM

YAZAR
Ömer Faruk HİLMİ

TUĞRA NEŞRİYAT

Cemal Yener Tosyalı Cd. Bora İş Merkezi

No: 25/43 Vefa-Eminönü/İstanbul

Tel : (0212) 527 43 11

Fax : (0212) 526 36 20

E-mail: tugra@tugranesriyat.com.tr

Web: www.tugranesriyat.com.tr

Takdîm

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Uzeyr Aleyhisselâm'ın misâfirlerine ve ziyâretçilerine hizmet etmeyi bana nasîp eden **Cenab-ı Allah**'a hamd-ü senâlar olsun. Bütün peygamberlere, **Uzeyr aleyhissem**'a ve hâsseten kâniatın **Efendisi (s.a.v.)**e, O'nun ehl-i beytine ve ashabına salât-ü selâm olsun.

Otuz seneyi aşkındır **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın misâfirlerine hizmet etmekteyim. Benden önce de rahmetli babam, **Uzeyr Aleyhisselâma** türbedârlık etmişti. O yüce insana hizmet etmek, onun manevî huzurunda bulunmak; saadetlerin en büyüğüdür.

Uzeyr Aleyhisselâmı ziyâret eden mü'minler; O büyük insan hakkında bilgi ve kitab soruyorlardı. **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın hayatını anlatan bir kitabın bulunmaması büyük bir eksiklikti. Araştırmacı- yazar **Ömer Faruk HİLMİ**'nin "**Uzeyr Aleyhisselâm**" isimli risâlesi bu geldiği kapatacağı gibi, halkımızın bilgilendirilmesinde büyük bir hizmeti olacağına inanmaktayım. Bu kitabından dolayı **Ömer Faruk HİLMİ**'ye teşekkür ederim.

Uzeyr YOLOĞLU
Uzeyr Peygamber Cami-i İmam- Hatibi
Siver Köyü GERGER
Tel: (0416)-7372240
Gsm: 05323360145
www.uzeyirpeygamber.com
ziyaret_market_02@hotmail.com
A D I Y A M A N

Önsöz

Uzeyr Aleyhisselâmı anlatmayı bana nasîp eden **Cenab-ı Allâh**'a hamd-ü senâlar olsun. **Efendimiz** (s.a.v.)e, ehl-i beytine, ashabına salât'ü selâm olsun.

Peygamberler ve Evliyâ'nın hayatı insanlara ışık verdiği gibi memâtı (ölümleri)de insanlığa "âb-ı hayât"tır. İnsanımız, maddî ve manevî sıkıntılara girdiği zaman çevresinde bulunan peygamber ve evliyâ'nın kabîr, makam ve ziyâretlerine koşarak orada **Cenab-ı Allâh**'a dua ederler...

Halk tarafından sevilen sayılan ve büyük bir hürmetle ziyâret edilen ziyâretgâhlardan biriside Adıyamanın şirin ve tarihi bir ilçesi olan Gerger'in

yeşillikler arasındaki köyü Siver’de bulunan **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın ziyâretgâhıdır. Bölge halkının **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın kimliği ve hayatı hakkında bilgi edinmeleri şart...

Halkın kimi ziyâret ettiklerini bilmeleri ve **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın manevî huzurunda sevgi ve hoşgörü kültürünü edinmelerini ve Uzeyr Aleyhisselâm’ı iyi tanımaları için bu risâleyi kaleme aldım.

Uzeyr Aleyhisselâm’ın hayatına tercüman olabildiysem ne mutlu bana. **Allâh c.c.** şefaâtından mahrum etmesin.

Ömer Faruk HİLMİ
ŞANLIURFA

Doğumu

Şureyhâ bin Ayzar büyük bir âlimdi.

İsrâiloğulları tarafından seviliyor ve sayılıyordu.
Hazret-i Şa’yâ ’nın¹ talebesiydi.

¹ **Şa’yâ Aleyhisselâm**; İsrâiloğullarına gönderilen nebî (peygamber) lerdendir. **Musâ Aleyhisselâm** ın dinini yaymak ve Tevrât’ın hükümlerini bildirmek için, çok çalıştı. Yahudiler, **Hazret-i Musa**’nın getirdiği dinî esasları bozmuş ve hatta Tevrat’ı bile kendi çıkarlarına göre tahrif etmişlerdi. İsrâiloğullarının üzerine yürüten Bâbil Meliki Senhârib’in mağlup edilmesi için dua etti. Duasının bereketiyle düşmanın mağlup olduğunu Yahudiler gördüğü hâlde yine ona inanmadılar. **Şa’yâ Aleyhisselâm**, Yahudilere nasihat etti. Onlar nasihata kulak asmadılar. O Yüce peygamberi öldürmeye

Hanımı bir batında ikiz erkek çocuk doğurdu.
Çocuklarının mübârek birer insan ve hayırlı birer evlât olmaları için, büyük bir sevinçle Mescid’i Aksâ’ya koştu.

Zamanın nebisi (peygamberi) **Şa’yâ Aleyhisselâm’a** bildirdi.

Şa’yâ Aleyhisselâm gelip evine şeref verdi.

Yeni doğan çocuklara dua etti.

Birine **Uzeyr**, diğerine **Azer** ismini verdi.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın Doğduğu Toplum

Uzeyr Aleyhisselâm, İsrâiloğullarının azıttıkları bir dönemde dünyaya geldi.

İsrâiloğulları, hak yoldan ayrılmışlardı.

Hazret-i Musa’nın kitabı olan Tevrât ile amel etmiyorlardı.

Zulüm, haksızlık ve her türlü kötülüğü birbirlerine revâ görüyorlardı.

Faizcilik almış başını yürümüştü.

İnsan, insanın kurdu olmuştu.

Onlara Tevrât’ın içindeki ilâhî emir ve yasakları tebliğ etmekle görevli olan **Şa’yâ Aleyhisselâm’ın** nasihat ve tavsiyelerine de kulak asıyorlardı.

İsrailoğulları’nda birçok olaylar meydana geldi.

Çok günahlar işlediler.

Yüce Allah, bunlarla onları sorumlu tutmadı.

Kendilerine hemen ceza vermedi.

Allâhü Teâlâ hazretleri, kendilerine iyilik ve ihsan ile muamele etmişti.

karar verdiler. **Şa’yâ Aleyhisselâm** Yahudilerin ellerinden kaçarken sığındığı ağacı keserek O’nu şehid ettiler.

Nihayet, İsrailoğulları padişahlarından Sıddıka ismindeki padişahları zamanında olaylar büyümüştü.

O zaman Şa'ya (a.s) onlara peygamber olarak gönderilmiş ve Babil hükümdarı Sencarib'in hücum ve istilası bertaraf edilmişti.

Şa'ya b. Emsiya (a.s.) İsa ve Muhammed (a.s)i müjdeleyen bir peygamber idi.

Sıddıka, onun vahiy ve nasihatları ile amel etmiş ve başarılı olmuştur.

O vefat edince İsrailoğulları'nın işleri karışmış, hükümlanlıkta yarışmaya düşmüşler, birbirlerini öldürmeye başlamışlardı.

Şa'yâyı dinlemiyorlar, nasihatlarını kabul etmiyorlardı.

O vakit, yüce Allah, Şa'ya (a.s)ya buyurmuş ki:

"Kalk! Kavmin içinde senin dilin üzere vahy edeceğim".

Bunun üzerine Şa'yâ Aleyhisselâm, bütün isrâil oğullarını büyük bir meydana topladı.

Allah da onun dilini vahy ile konuşturup buyurmuş ki:

"Ey gök dinle! Ey yer sus! Çünkü Allah Teâlâ İsrail oğulları'nın durumunu anlatacak."

O İsrailoğulları ki, kendi nimetiyle büyütmüş, kendisi için seçmiş, ihsanı ile seçkin kılmış, kullarına üstün kılmış ve ihsanıyla başkalarına üstün tutulmuştur.

Hâlbuki onlar, çobanı olmayan kaybolmuş davar gibi idiler.

Öyle iken ürkenlerini yatıştırdı, kaybolanlarını topladı, kırıklarını sardı, hastalarını tedavi etti, zayıflarını semizlendirdi, semizlerini korudu.

Bunu yaptığı zaman azdılar, koçları tosuşmaya başladı, birbirlerini öldürüyorlar, hatta kırığı kendine sarılacak sağlam bir kemik bile kalmadı.

Yazıklar olsun bu hata yapan ümmete!

Yazıklar olsun şu hata yapan topluma ki, ölümün kendilerine nereden geldiğini anlayamıyorlar.

Deve bile vatanını hatırlar da ona döner gelir.

Eşek bile üzerinde doydğu bağı hatırlar ve ona geri döner.

Öküz bile semizlendiği şenliği hatırlar ve ona döner gelir.

Bu toplum ise öküz değil, eşek değil, akıl sahipleri oldukları halde, ölümün kendilerine nereden geldiğini farketmiyorlar.

Ben onlara bir misal vereceğim, dinlesinler, onlara de ki:

"Bir zaman boş, harap, bayındır olmayan ölü bir arazi vardı. Ve bunun kuvvetli ve bilgili bir de sahibi vardı. Onu imar etmeye başladı. Kendi kuvvetli iken arazisinin harap olmasını veya bilgili iken boşuna harcadı denilmesini istemedi.

Etrafını duvarla çevirdi, içinde sağlam bir köşk yaptı, ortasından ırmak geçirdi. Zeytinden, nardan, hurmadan, üzümünden ve türlü türlü meyvelerin hepsinden cins cins ağaçlar dikti ve onu kuvvetli, güvenilir, görüş sahibi, çalışkan bir korucunun korumasına emanet bıraktı, gelişmesini bekledi. Tomurcuklandığı ve meyveleri keçiboynuzu çıktığı zaman,

"Aman bu ne kötü arazidir! Bunun duvarını, köşkünü yıkalım, ırmağını kapayalım, bekçisini yakalayalım, ağaçlarını yakalım; eskiden olduğu gibi harap olsun, imardan iz ve eser kalsın" dediler.

Bu davranışı nasıldır, buna ne dersiniz? Allah buyurdu ki:

"O duvar benim zimmetim (koruluğum), köşk şeriatım, nehir kitabım, koruyucu peygamberim, dikilen

ağaçlar da onlar, o ağaçların çıkardığı keçiboynuzu da onların kötü amelleridir. Ben de onlara, kendi aleyhlerine verdikleri hükümle hükmettim.

O, onlara Allah'ın verdiği bir misaldir. Bana sığır ve koyun kesmekle yaklaşmak istiyorlar.

Hâlbuki et, bana ulaşmaz ve ben onu yemem. Bana takva ile, haram kıldığım nefisleri boğazlamaktan sakınmakla yaklaşmayı bırakıyorlar. Kanlarla elleri boyanmış, elbiseleri bulaşmış.

Benim için evler ve ibadet edilecek yerler yükseltip sağlamlaştırıyorlar ve onların içlerini temizliyorlar da kendi kalblerini ve vücutlarını pisliyorlar ve kirletiyorlar. Benim için evleri ve ibadet yerlerini yaldızlı nakışlarla süslüyorlar da akıllarını, fikirlerini bozuyorlar.

Benim evleri yükseltip sağlamlaştırmaya ne ihtiyacım var?

Ben o evlerde oturmam, benim nakışlı ibadet yerlerine ihtiyacım mı var?

Ben onlara girmem, ben onların yükseltilmesini ancak içlerinde zikir ve tesbih edilmem için ve namaz kılmak isteyenlere bir alâmet olması için emrettim."

Diyorlar ki:

"Eğer Allah'ın, bizim dostluğumuzu ve kaynaşmamızı pekiştirmeye gücü yetse idi elbette toplardı.

Ve eğer bizim kalblerimize anlatmaya Allah'ın gücü yetse idi mutlaka anlatırdı.

"İki kuru ağaç al, en çok birleştikleri bir sırada birleştikleri yere var. O iki ağaca hitap ederek Allah da size ikinizin bir ağaç olmanızı emrediyor. Bunu söyleyince iki ağaç birbirine karışıp hemen birleştiler.

Bundan dolayı Allah, buyurdu ki:

"Söyle onlara gördünüz ya ben, iki kuru ağacı birleştirmeye kadirim. Dileseydim sizin dostluğunuzu

birleştirmez miydım veya kalplerinize söz geçiremez miydım? Halbuki ona ben şekil verdim."

Diyorlar ki:

"Oruç tuttuk, orucumuz kabul makamına yükselmedi, namaz kıldık namazımız nurlanmadı, sadaka verdik sadakalarımız sebebiyle malımız artırılmadı, güvercin gibi inleyerek dualar ettik, kurtlar gibi uluyarak ağladık hiç biri işitilmedi, dualarımız kabul edilmiyor."

Allah buyurdu ki:

"Onlara sor, benim duaları kabul etmeme engel olan nedir?"

Ben işitenler içinde en fazla işiten, bakanlar içinde en fazla gören, cevap verenlerin en yakını, merhamet edenlerin en merhametlisi değil miyim? Elimdeki şeyler mi azdır? Nasıl olur ki?

Benim kudret ellerim iyilik yapmaya açıktır, dilediğim gibi harcarım ve bütün hazinelerin anahtarları benim yanımdadır.

Onları benden başkası ne açar, ne kapatır.

Gerçekten benim rahmetim her şeyi kapsar.

Birbirlerine merhamet edenler ancak o sayede ederler.

Yoksa sonradan cimri mi oldum?

Ben cömertlerin en cömerdi, bütün iyilikleri yapmayı sevenim; verenlerin en cömerdi, kendisinden dilek istenenlerin en fazla kerem sahibi değil miyim?

Eğer şu kavim benim kalblerinde parlattığım, ondan sonra kendilerinin onu atıp da dünyayı satın aldıkları hikmet ile nefislerine bir göz atsalardı, nereden vurulduklarını görürler ve en büyük düşmanlarının, kendi nefisleri olduğunu tam olarak bilirlerdi."

"Ben onların yalan sözle ayıp ve kusurlarını örterek iyi göründükleri, haram yemekle kuvvet almak istedikleri oruçlarını nasıl kabul ederim? Onların kalbleri benimle

savaşmaya, yarışmaya kalkışan, haram kıldıklarını işleyenlere kulak verip dururken namazlarını nasıl nurlandırırım? Veya sadakaları benim katımda nasıl zekât yerine geçer (Mallarını temizler) ki? Onlar başkalarının mallarını sadaka olarak veriyorlar.

Ben onlarla ancak kendilerinden gasbedilmiş olan sahiplerini mükâfatlandırırım. Hem dualarını nasıl kabul ederim ki?

O ancak dilleri ile söyledikleri bir sözdür, yaptıkları ise ondan çok uzak ve farklıdır.

Ben ancak yumuşak huylunun duasını kabul ederim, ancak zavallı zayıf yoksul kimselerin sözünü dinlerim ve yoksulların, miskinlerin rızası benim rızamın alâmetlerindedir.

Fakirlere merhamet, zayıflara yanaşma, mazluma insaf, malı gasb edilene yardım, hazırda bulunmayana adalet etseler dullara, yetime, yoksula ve her hak sahibine hakkını verseler! Bana insanla konuşmak yaraşsaydı ben onlarla konuşurdum."

"Ve o vakit gözlerinin nuru, kulaklarının duyma gücü, kalblerinin anlayışı olurdu.

Ve o vakit bellerini doğrultur, ellerinin ve ayaklarının kuvveti olurdu. Ve o vakit dillerini ve akıllarını sağlamlaştırırdım."

"Sen benim peygamberlik işlerimi tebliğ edip, onlar sözümü işittikleri zaman: "Bunlar uydurma laflar, birinden birine miras kalan lakırdılar, büyücülerin ve kâhinlerin yazdıkları eserlerden bir eserdir" diyorlar.

Ve kendileri de böyle bir söz söylemek isteseler yapabilirler ve şeytanların onlara yapacağı vahy ile gaybden haberdar olabileceklerini iddia ediyorlar.

Ve hepsi bu söylediklerini gizliyor, sır tutuyor.

Durum böyle ise onlar bilirler ki, ben göklerin ve yerin gaybını bilirim. Ve onların açıkladıkları ve gizledikleri şeyleri de bilirim.

Ben gökleri ve yeri yarattığım gün, kendim için var ettiğim bir hüküm verdim. Ve ona önünde süreli bir zaman belirledim ki mutlaka o, gerçekleşecektir.

Eğer onlar gayb ilminden çalmalarında doğru iseler, haydi sana haber versinler ben o hükmü ne zaman tatbik edeceğim, o ne zaman olacak?

Eğer onların, dilediklerini yapmaya güçleri yetiyorsa, benim onu yapacağım kuvvet gibi bir kuvvet gösterebilirler.

Ben onu müşriklerin istememesine rağmen, her dinin üstüne çıkaracağım. Eğer onların, dilediklerini söylemeye güçleri yetiyorsa, o hüküm emrini vereceğim.

Hikmetin benzerini telif etsinler (yazsınlar). Çünkü ben gökleri ve yeri yarattığım gün şöyle hükmettim:"

-Peygamberliği, ücretle çalışanlar içinde kılâyım, mülkü çobanlara, yüceliği alçak kimselere, kuvveti zayıflara, zenginliği fakirlere, serveti malı en az olanlara, şehirleri kırlara, kaleleri çöllere, beredayı enginlere, ilmi cahillere, hükmü okuma-yazma bilmeyenlere çevirip vereyim."

Şimdi onlara sor bu, ne zaman?

Ve bunun başına geçecek kimdir?

Kimin eli ile ben bu sünneti açacağım? Bu işin yardımcıları ve destekleyenleri kimlerdir?

Biliyorlarsa söylesinler. Ben bunun için okuma, yazma bilmeyen bir peygamber göndereceğim.

Sert değil,

Kaba değil,

Sokaklarda bağırılmaz,

Edebe ve terbiyeye uymayan davranışta bulunmaz,

Edebe aykırı söz söylemez.

Ben, ona her güzellik için doğru bir davranış vereceğim,

Her güzel ahlâkı ona bağışlayacağım.

Skneti elbisesi, iyiliği prensibi, takvayı gnl, hikmeti düşüncesi, doğruluk ve vefakarlığı tabiatı, affı ve şeriatın hoş gördüğü Şeyleri ahlâkı, adalet ve iyiliği yaşantısı, hakkı şeriatı, hidayeti imamı, İslâmı milleti, Ahmed'i ismi kılacağım.

Sapıklıktan sonra onunla hidayet edeceğim.

Cahillikten sonra onunla oğretim yapacağım, düşkünlükten sonra onunla yükselteceğim, tanınmazken onunla şan vereceğim, azlıktan sonra onunla oğaltacağım, darlıktan sonra onunla zenginleştireceğim, ayrılıktan sonra onunla toplayacağım.

İhtilafa düşen kalbleri, dağınık arzuları, bölünmüş ümmetleri onunla birleştireceğim.

Ümmetini, insanlar için çıkarılmış en hayırlı mmet yapacağım.

Benim birliğime inanmak için bana iman ve ihlas ile şeriatın uygun bulduğunu emredek ve şeriatın yasakladıklarını nehyedecekler.

Ayakta, oturarak, rukua vararak ve secde ederek bana namaz kılacaklar.

Benim yolumda saf tutarak ve düşmana karşı yürüyerek savaşacaklar.

Benim rızamı elde etmek için mallarından, yurtlarından çıkacaklar.

Ben onlara camilerinde, meclislerinde yattıkları, gezdikleri yerlerde tekbir, tevhid, tesbih, hamd, ovg ilham edeceğim,

Sokak başlarında tekbir, tehlil ve takdis edecekler.

Benim için yüzlerini, el ve ayaklarını temizleyecekler, bellerine elbiseler (ihramlar) bağlayacaklar, kurbanları kanları, kitapları göğüsleri, gece rahip, gündüz arslan.

O benim bir lütfumdur ki, dilediğime veririm. Ve ben çok büyük lütuf sahibiyim.”²

Yahudiler, Şa'yâ Aleyhisselâmın ağzından, Peygamber Efendimiz Hazret-i Ahmed Mahmud Muhammed Mustafa (s.a.v.) hazretlerinin mübârek ismini ve onun kutlu ümmetinin vasıflarını işitince; kızdılar.

Öfkelendiler.

Küplere bindiler.

Yahudiler, kendilerine nasihat eden Peygamber'e saldırdılar.

Hep bir ağızdan bağırdılar.

-Tutun onu!

-Tutun ki öldürelim!

-Bizim kıymetli zamanımızı boş yere harcadı!

Bütün Yahudiler, o büyük insanın üzerine yürüdüler.

Şa'yâ Aleyhisselâm ellerinden kaçtı. Onlar kovaladılar.

Ormanlığa girdi.

Ormanlıkta büyük bir ağaç vardı. **Şa'yâ Aleyhisselâm** ağaca kendisini korumasını söyledi.

Ağaç ikiye bölündü. **Şa'yâ Aleyhisselâm** ağacın içine girdi.

Şeytan, **Şa'yâ Aleyhisselâm**'ın cübbesinden tuttu.

Bir kısmını dışarıda bıraktı. Şeytan Yahudilere şöyle seslendi:

-Gelin **Şa'yâ** bu ağacın içindedir.

² Hak Dini kur'an Dili, Elmalı Tefsiri c. 5, s. 3156, M.Hamdi ve Arâisu'l-Mecâlis-Kıyasu'l-Embiyâ, s. 194, es-Sâ'lebî.

Yahudîler geldiler. **Şa'yâ Aleyhisselâm'ın** cübbesinin bir tarafını dışarıda görünce Onun ağacın içinde olduğuna kanaat getirdiler. Bağırdılar:

-**Şa'yâ** çık!

Şa'yâ Aleyhisselâm çıkmadı.

Şeytan fikirli bir Yahudi söz aldı:

-**Şa'yâ** buradan çıktığı zaman onu ne edeceksiniz?

-Öldüreceğiz.

-Çıkmasına gerek yok. Onu ağacın içindeyken de öldürebilirsiniz.

-Nasıl?

-Bıçkı ile

Yahudîler, kör bir bıçkı getirdiler.

Kendilerine nasihat eden O, Yüce Peygamberi bıçkı ile ortadan ikiye böldüler.

Şa'yâ Aleyhisselâm'ı şehid ettiler.³

Hazret-i Ermiyâ'ya Talebe Oldu

Şa'yâ Aleyhisselâm'ın Yahudîler tarafından şehid edilmesinden sonra **Cenab-ı Allâh**, İsrâiloğullarına **Ermiyâ Aleyhisselâm'ı**⁴ nebî (peygamber) olarak gönderdi.

³ Elmalılı tefsiri, c. 5, s. 3156,

Bir insanın ağacın içine girmesi büyük bir mu'cizedir. Yahudîler onu öldürmek için kovalarken bir ağaç onu korumak için ikiye bölünüyor ve onu içine alarak muhafaza etmesinden ibret alınması gerekirken; Yahudîler, ibret almadılar. İman yerine küfrü tercih ettiler.

⁴ **Ermiyâ Aleyhisselâm**; İsrâiloğullarına gönderilen peygamber (nebî)lerdendir. **Şa'yâ Aleyhisselâm'ın** şehid edilmesinden sonra azgınlıkları ve isyanları iyice artan İsrâiloğullarına hak yolu bildirdi. İsrâiloğullarının başında bulunan Nâşiye bin Emvâs adlı hükümdâra ve Yahudîlere iman edip günahlarından tevbe etmedikleri takdirde **Cenab-ı Allâh'ın** onların başına kan dökene, zâlim bir kulunu müsallat edeceğini bildirdi. Yahudîler **Ermiyâ Aleyhisselâm'ı**

Ermiyâ Aleyhisselâm Mescid-i Aksâ'da insanlara vaaz etmeye, Tevrât'ı öğretmeye ve ders okutmaya başladı.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın babası Şureyhâ oğullarının ellerinden tutup **Hazret-i Ermiyâ**'ya getirdi.

Onlara ilim okutması için o Yüce Peygamber'e teslim etti.

Uzeyr Aleyhisselâm, büyük bir aşk ve şevk ile **Ermiyâ Aleyhisselâm**'dan ders okumaya başladı...

Şa'yâ Aleyhisselâm'ın ağaç mu'cizesini gördükleri halde hakikate inanmayan ve gözleri dönmüş olan Yahudiler, **Ermiyâ Aleyhisselâm**'ın vaaz, nasihat ve tavsiyelerine kulak asmadılar.

Şımarık Yahudiler, kendilerine öğütler veren **Hazret-i Ermiyâ**'ya sövdüler, binbir türlü hakâret ettiler.

Yine bir gün **Ermiyâ Aleyhisselâm** ders verirken Yahudiler, geldiler.

O yüce peygambere hakaret ettiler.

O'nu kürsüden indirdiler ve O'na;

-“Sen bilmez misinki biz nasihat eden kişileri sevmeyiz,” dediler.

Sövmekle içleri rahat etmeyince onu yakaladılar.

hapsedtiler. Buhtunnasr Kudüsü ele geçirdiği zaman onu serbest bıraktı. Mısır'a gitti. Buhtunnasr'ın elinden kaçıp Mısır Firavununa sığınan Yahudilere nasihat etti. Bu elim hadiseden ibret almalarını söyledi. Yahudiler yine O'na kulak asmadılar. Buhtunnasr; Mısır'ı istilâ ettiğiinde Mısır'daki bütün Yahudileri esir ettiği hâlde ona karışmadı. Ona emân (güvence) verdi. Arzu ettiği yere gitmesi için serbest bıraktı. O'da kendini ibâdete verdi. **Ermiyâ Aleyhisselâm**'ın **Hızır Aleyhisselâm** olduğunu söyleyen bazı akıl ve ilim dışı rivâyetlere kulak asmamak lazım. Çünkü **Hızır Aleyhisselâm**'ın **Hazret-i Musa** ile olan seyâhatini Kur'ân-ı kerim haber vermektedir. Hâlbuki **Ermiyâ Aleyhisselâm** ise **Hazret-i Musa**'dan asırlarca sonra dünyaya gelmiştir. Bu konuda geniş bilgi için “**HIZIR ALEYHİSSELAM**” isimli kitabıma bakınız.

Onu dövdüler.

Sonra da o yüce peygamberin mübârek elleri ve ayaklarından bağladılar.

Onu hapse attılar.

Talebelerini dağıttılar.

Uzeyr Aleyhisselâm, ağlaya ağalaya eve geldi.

İyi niyetli insanlar azınlıktaydı.

Ermiyâ Aleyhisselâm'ın başına gelenlere pek kimse aldırış etmedi.

Çoğu seyirci oldular.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın babası Şureyhâ gibi bazı iyi niyetli kişiler, engel olmak istedilerse de mânî olamadılar.

Yedikleri dayak onlara kâr kaldı...

Eşrâf, "**Neme lazım**" diyordu.

Uzeyr Aleyhisselâm evine gelip babasından ders almaya başladı.

Okumuşları;

-“Bu böyle gitmez! Peygamberlerini, âlimlerini ve müşhidlerini öldüren, ilim talebelerini dağıtan, ilim yuvalarını yasaklayan bu millete **Allâh** yakında büyük bir belâ verecektir. "**Neme lazım**" diyen bir milletin iflah olması mümkün değildir," diyorlardı⁵.

5 Kanunî Sultan Süleyman, Beşiktaşlı Yahya Efendiye bir mektup yazarak Osmanlı devletinin akîbetini sorar. Yahya Efendi, Padişâha şu cevabı gönderir: "Neme lâzım". Padişah bu kısa ve veciz bu cevabı pek anlayamaz. Açıklamasını ister: Yahya Efendi:

-Neme lazım, der. Padişah:

-Efendim! Ben sizden açıklama istiyorum siz "Neme gerek" diyorsunuz. Bundan bir şey anlayamadım." Yahya Efendi, Tebessüm eder:

-Bende size cevâp veriyorum:

-Nasıl?

- "Zulüm, haksızlık ve kötülükler yayılsa işitenler ve görenler "Neme gerek" deyip; onu önlemeye çalışmasalar, gariblerin,

Öyle oldu...

Allâh, azıtan, sapıtan, kendilerine gönderilen peygamberleri öldüren ve kendilerine doğru yolu gösteren o yüce insanları hapseden Yahudîleri, mecusî olan bir kulu ile terbiye etti.

Yahudîlerin başına Buhtunnasr'ı musallat etti.

Yahudîlerin Maruz Kaldıkları Fitneler

Kendilerine gönderilen peygamberi öldüren, âlimlerine zulüm eden ve kendilerine nasihat eden sâlih kullara işkence eden Yahudîlerin başına **Cenab-ı Allâh**, mecûsî, zâlim, gaddar ve saldırgan kulu Buhtunnasr'ı musallat etti...

Yahudîler, tarihte üç büyük mağlubîyet yaşadılar. Zamanı geldiği zaman son bir büyük mağlubiyet tadacaklardır.

Yahudîlerin yaşadıkları ilk fitne, belâ ve musîbet hakkında **Cenab-ı Allâh** şöyle buyurmaktadır:

وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْكِتَابِ
لِنَفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا (4) فَآدَا
جَاءَ وَعَدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ
فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا

“Biz, Kitap (Tevrât)ta İsrailoğullarına: Sizlere, yeryüzünde (Şam toprağında ve Beyt-i Makdiste) iki defa fesat çıkaracaksınız ve azgınlık derecesinde bir kibre kapılacaksınız, diye bildirdik.”

fakirlerin ve muhtaçların feryadları göklere yükselse ve kimse onların seslerine kulak vermezse, herkes “**Neme lazım**” dese, işte o zaman felâkettir. “**Neme lazım**” fikri yayılmadıkça Osmanlı yıkılmaz...”

“Bunlardan ilkinin zamanı gelince, üzerinize güçlü kuvvetli kullarımızı gönderdik. Bunlar, evlerin arasında dolaşarak (sizi) aradılar. Bu yerine getirilmiş bir vaad idi.”⁶

Buhtunnasr⁷ altıyüzbin bayrak ile geldi.

Şâm ve Yahudîlerin meskün oldukları bütün yerleri birer birer aldı.

Kudüs’ü kuşattı.

Zamanla halk aciz kalıp şehrin kapılarını ona açtılar.

O da şehre girip, savaşıları öldürdü.

Yahudîleri geniş bir yere topladı.

Hapishânelerdeki mazlum insanları dışarıya çıkardı.

Hepsine suçlarını sordu ve sonra salıverdi. **Ermiyâ Aleyhisselâma** sordu:

-“Suçun neydi?”

Ermiyâ Aleyhisselâm:

-Suçum, kavmime nasihat etmek, öğütlerimi kabul etmedikleri zamanda **Cenab-ı Allâh**’ın Buhtunnasr’ı onların başına musallat edeceğini onlara haber vermektir.

Buhtunnasr, sordu:

-Benim geleceğimi nereden biliyordun?

-Rabbim haber verdi.

⁶ İsrâ:17.4.5

⁷ Buhtunnasr: Bâbil kralıdır. İbranice adı Nabukadezzar’dır. Dinî literatürde adı Buhtunnasr diye geçer. Arapça yazılışı **بخت نصر** “**Buhtnassar**”, olan bu ismin türkçe teleffüzü değişiktir. Elmalı Buhtu Nassar, İbnül Esir tercümesi Buht-Nassar, Mir’ât-i Kâinat Buhti nasr, Rehber Ansiklopedisi Buhtunnassar, D.V.İslâm Ansiklopedisi “Buhtunnasr” şeklinde yazmaktadır. Bende bunu tercih ettim. Buhtunnasr, M.Ö. 605-562 yılları arasında hüküm sürmüş bir Bâbil kralıdır. Buhtunnasr, yeryüzüne mâlik olan dört kişiden biridir. Yeryüzünün çoğuna hâkim olan kişiler: **Hazret-i Zülkarneyn, Süleyman Aleyhisselam, Nemrud** ve Buhtunnasr’dır.

-Benden bir dileğin var mı?

-Kavmime emân verirseniz çok sevinirim.

-Kavmine emân (günvence) veremem. Sana eman veriyorum. İstedığın yere gitmekle serbestsin, dedi.

Ermiyâ Aleyhisselâm;

-“Ben dâima Rabbimin emânındayım. Ona tevekkül ettim. Beni koruyacak olanda O’dur”, deyip yürümeye başladı.

Giderken son kez dönüp Yahudilere baktı.

Feryad ediyorlardı.

İyiside kötüsüde ağlıyordu.

Hep ağlıyorlardı.

Zelil ve hakîr olmuşlardı.

Ermiyâ Aleyhisselâm onların o kötü durumana sevinemedi.

Kendisine binbir türlü kötülüğü revâ gören Yahudilerin başına gelen felâketten dolayı üzüldü. Gözleri yaşlarla doldu. Ve ağlamaklı bir sesle şöyle söylendi:

-“Keşke milletim bana tabi olsalardı. Onlarda bugün Cenab-ı Allâh’ın güvencesi altında olurlardı. Hiçkimse onlara zarar veremezdi”...

Ermiyâ Aleyhisselâm’ın büyük bir üzüntü ve keder ile oradan ayrıldı.

Sonra Buhtunnasr, Yahudilere döndü:

-Ey Yahudiler, siz ne kötü bir milletsiniz ki, size doğru yolu gösteren Peygamberleri öldürüyor veya hapsediyorsunuz.

Bende şimdi sizleri kılıçtan geçireyim de aklınız başınıza gelsin, dedi ve eli silah tutan bütün Yahudileri kılıçtan geçirin emrini verdi.

Ermiyâ Aleyhisselâm’a zulüm eden Yahudî kralının gözlerinin önünde bütün ailesini binbir işkence ile öldürdü. Yahudî kralını öldürmek isteyen askere engel oldu:

-“Onu öldürmeyin. Gözlerini çıkarın, kör edin. O’nu götürün en ağır işlerde çalıştırın. Zâlimler, kolay kolay can vermemelidir,”dedi.

Yahuda kralının gözlerine mil çektiler. Kralı kör olarak esirlerin arasına kattılar.⁸

Yahudîlerin gözlerinin önünde Tevratı yaktı
Kırk bin kadar âlimi şehid etti.

Mescid-i Aksâ’yı yıktı, altın, gümüş ve mücevherleri aldıldıktan sonra harâbelerini ateşe verdi.

Sonra askerlerine emretti, bütün şehri ateşe verdiler.

Yahudîler, cayır cayır yanan Kudüs-ü şerife gözyaşlarıyla baktılar.

Peygamberlerin ve âlimlerin evladından yetmişbin genci esir alarak komutanlarının arasında bölüştürdü.

Bu yetmiş bin gencin içinde **Uzeyr Aleyhisselâm** ile **Hazret-i Danyâl**’da⁹ vardı.

Sonra halkı ikiyüzyetmişbin (270000) kişi halinde üç gruba böldü. Bir kısmını öldürdü. Bir bölümünü Şam topraklarında iskân etti.

İkiyüzyetmişbin kişiyi de esir aldı.¹⁰

⁸ Bakınız: Ahd-i Âtik, 2. Krallar 25; 2. Tarih, 36

⁹ **Danyâl Aleyhisselâm**; İsrâiloğullarına gönderilen peygamber (nebi)lerdendir. **Musâ Aleyhisselâm** ın dinini ve Tevratı insanlara tebliğ etmiştir. Asurlu hükümdârı Buhtunnasr (Nabukadnazar)ın Kudüs’ten götürdüğü esirlerin arasındaydı. Buhtunnasr’ın rüyasını yorumladığı için saygı gördü. Bir olan **Allâh**’a inandığı için **Uzeyr Aleyhisselâm** ile birlikte zulme uğradı. Ateşe atıldı. Ateş onu yakmadı. İçinde günlerce aç bırakılan aslanların olduğu kuyuya atıldı. Aslanlar ona dokunmadı. İsrâiloğullarının Kudüs’e dönüşlerinde başlarında bulundu. Onlara Peygamber oldu. İnsanlara ilâhî emir ve yasakları tebliğ etti. Bir müddet sonra Tarsusta vefat etti. Mezarı şu anda Tarsus’ta bulunan “**Makam Cami**”nin içindedir.

Yahudîlerin çoğu Kudüsten kaçıp, Mısır Firavnu A'rece sığındılar.

-“Bizim babalarımız, peygamber, evliyâ, ulemâ ve beylerdi. Buhtunnasr, memleketimizi istilâ etti. Memleketimizde taş üzerinde taş bırakmadı. Sana sığındık bizi koru,” diye yalvardılar.

Firavn A'rec;

-“Peyamberlerin, evliyâ'nın, âlimlerin ve beylerin çocukları ve torunlarına hizmet etmek benim için büyük bir şereftir,” dedi.

Kaçıp Mısır'a giden Yahudîler, için, Buhtunnasr, Mısır Firavnu A'rece,

-“bazı kölelerim kaçıp senin memleketine gelmişlerdir. Onları bana geri gönder,” meâlinde bir metkup gönderdi.

A'rec:

-“Bunlar köle değil, peygamber, evliyâ, ulemâ ve beylerin çocuklarıdır. Bunları kimseye veremem,” diye cevap yazdı.

Buhtunnasr,

-“Bunlar! Peygamber, evliyâ, ulemâ ve beylerin çocukları olsalardı, **Şa'yâ Peygamberi** bıçkı ile doğramaz, kendilerine nasihat eden doğru yolu gösteren **Ermiyâ Aleyhsselam**'ı zindanlara atmazlardı,” dedi.

Mısır ile savaş açtı.

Mısır'ı istilâ etti.

Mısır firavununu mağlup etti.

¹⁰ Tarihçilerin belirttiği bu sayı size çok gelmemeli. Çünkü bu sayı sadece Kudüs'te yaşayan Yahudîlerin sayısı değildir. O dönemde Kudüs'ün nüfüsünün bu kadar olması asla mümkün değildir. Bunlar Şam Kudüs ve o civarda oturan bütün Yahudîlerin sayısıdır. Şam toprağı geniş bir coğrafik alanı ifade etmektedir.

Şamdan kaçıp Mısır'a gelen bütün Yahudîlerin birçoğunu kılıçtan geçirdi.

İşine yarayan erkekleri köle; kadın ve kızları câriye edip beylerine paylaştırdı.

Buhtunnasr, Mısır'da **Ermîyâ Aleyhisselam** ile karşılaştı.

O'na ilişmedi. Sadece sordu:

-“Ne geziyorsun burada?”

-“Bunlara nasihat etmek istedim, belki doğruyu kabul ederler”, diye¹¹

Uzeyr Aleyhisselâmın Esâret Hayatı

Uzeyr Aleyhisselâm senelerce Bâbil'de esâret hayatı yaşadı.

Esârette zor ve meşakkatli işlerde çalıştırıldı.

Kendisine İsrâilî oğullarının başına gelen musîbet ve fitnelere dolayı gözyaşlarını döküyordu.

Yahudîlerin laf anlamaz ve kendi çıkarlarından başka bir şey bilmeyen tutumlarından dolayı başlarına gelen kötülöklere çok üzülyordu.

Uzeyr aleyhisselam çok merhametliydi.

İsrâilî oğullarının esâretten kurtulmaları için dua ediyor, ağlıyor ve çâreler arıyordu.

Uzeyr Aleyhisselâm yirmibeş-otuz yaşlarında iken sürgünde salih bir kadın ile evlendi. Bu evlilikten bir oğlu oldu.

Ateş Yakmadı

Hazret-i Danyâl ile birlikte dört arkadaşıyla ateşe atıldı.

¹¹ Nişancızâde, Mir'ât-i Kâinât, c. 1, s. 279

Buhtunnasr, köşkünde ateşe bakıyordu. Mazlumların yanışını seyretmeye çalışıyordu.

Yanması için ateşe atılanların içinde birinin kanatları olduğunu ve yanmaması için arkadaşlarını yelpazesıyla koruduğunu gördü.

Hayret etti. Onların ateşten çıkarılmalarını emretti. Yanına çağırdı.

Uzeyr Aleyhisselâm, Hazret-i Danyâl ve iki arkadaşlarıyla Buhtunnasr'ın huzuruna çıktılar.

Buhtunnasr sordu:

-Siz ateşte beş kişiydiniz. Diğer arkadaşımız nerede?

Danyâl Aleyhisselâm arkadaşlarının sözcülüğünü yaptı:

-“Diğer arkadaşımız, bizi ateşten korumak için **Allâh** tarafından gönderilen bir melekti!” dedi.

-“Niçin halinizi bana bildirmediniz ki sizi ateş'e atılmaktan korurdum.”

-“Bizi **Allâh** korur. Biz ona inanıyor ve O'na güveniyoruz.”

-“Kimsiniz?”

-“Tevekkül ehliyiz!”

Buhtunnasr, onlardan özür diledi ve onları serbest bıraktı.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın Esâretten Kaçışı

Uzeyr Aleyhisselâm, **kırk yahut elli** yaşında iken bir yolunu bulup, esâretten kaçtı. Memleketine geldi.

Kudüs-ü Şerif'in yerlerinde otlar yeşermişti.

Kudüs'te hayat ve şehirden hiç bir iz yoktu.

Hazret-i Süleyman'ın¹² inşâ ettiği Mescid-i Aksâ'nın harabelerinin olduğu yere gitti.

Merkebinin bir yere bağladı.

Gözyaşları arasında Mescid-i Aksâ'nın harabelerinin bulunduğu yeri tavaf etti.

Şehri dolaştı.

Hayattan eser yoktu.¹³

Şehrin yanındaki bir bağa girdi.

Bağ orman gibi olmuştu.

Merkebinin bir ağaca bağladı.

Ağacın birinden taze incir ve nar kopardı.

Susuz kalmamak için, üzüm koparıp, sıkarak suyunu içti.

Cenab-ı Allâh, Kur'an-ı Kerimde **Uzeyr Aleyhisselâmı** şöyle beyan etmektedir:

¹² **Hazret-i Süleyman; Davud Aleyhisselâm**'ın oğludur. Hem peygamber ve hemde sultandı. İsm-i A'zam duasını, bütün mahlûkatın dilini ve ilimlerin sırları kendisine öğretildi. Onun zamanında fen ve sanat çok ilerlemişti. Rüzgâr O'nun emrine verilmişti. Rüzgâra binip tahtı ve ordusu ile istediği yere gidebiliyordu. Cinler O'nun emrindeydi. Yapımında cinleri çalıştırmakta olduğu bir inşaatın (Mescid-i Aksâ'da olabilir) çalışmalarını takip etmek için asâ'sına dayandı. Ne olursa olsun hiç kimsenin kendisini rahatsız etmemesini emretti. Tefekküre daldı. **Süleyman aleyhisselâm** asâ'sına dayandığı halde ayakta vefat etti. Uzun müddet öylece kaldı. Herkes onu diri sanıyordu. Cinler gece gündüz çalıştılar. İnşaat bitti. Süleyman aleyhisselâmın dayanmakta olduğu asâ'sının yere temas eden kısmına bir güve kurdu girip asâ kılırınca cesedi yere düştü. Cinler, "**Süleyman aleyhisselâmın** öldüğünü bilseydik bu kadar çalışmazdık" dediler. (Bu hadise Cinlerin gaybı bilmediğini göstermektedir. Daha geniş bilgi için; Sebe' süresi âyet: 14'e bakınız.)

¹³ Ebû Suûd Efendi, İrşâdu'l-akl-i Selim ilâ mezâyâ Kur'ân-i Kerim, c.1, s. 203

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى
يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ

“Yahut görmedin mi o kimseyi¹⁴ ki, evlerinin duvarları çatıları üzerine çökmüş (alt-üst olmuş) bir kasabaya¹⁵ uğradı;

“-Ölümünden sonra Allâh bunları nasıl diriltir acaba!” dedi. Bunun üzerine Allâh onu öldürüp yüz sene bıraktı¹⁶.

UZEYR ALEYHİSSELÂM İDİ

Bu âyet-i kerîmede beyan edilen;

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا

“Yahut görmedin mi o kimseyi ki, evlerinin duvarları çatıları üzerine çökmüş (alt-üst olmuş) bir kasabaya uğradı...” diye burada ism-i mevsûl olarak zikredilen zat "Uzeyr Aleyhisselâm"dır.

Müfessirler Buyurdular

Zira bu konuda müfessirler buyurdular:

Tefsîr-i Kebîr:

Fahreddîn-i Râzî hazretleri tefsîr-i kebir'de buyurdu:

-“Bu zatın kim olduğu hakkında ihtilaf olundu...”

Katâde, Dahhâk, Süddî ve İkrime hazretlerinin rivâyetlerine göre bu zat, Uzeyr Aleyhisselâmdır.”¹⁷

¹⁴ Yüz sene öldükten sonra dirilen kişi **Uzeyr Aleyhisselâm**'dir. İbni Kesîr Tefsîri, c. 1, s. 492

¹⁵ Bu karye, şehir, kasaba ve köy (mekân) hakkında ihtilaf olunmuştur. Meşhur olan görüşe göre bu yer “**Beyt-i Makdis**” yani **kudüs-ü şeriftir**. İbni kesîr c. 1, s. 493

¹⁶ Bakara: 2/259,

Taberî tefsiri:

"Bu zat Uzeyr Aleyhisselâmdır."¹⁸

İbn-i Kesîr tefsiri:

"Bu zatın kim olduğundan ihtilâf olundu. Fakat onun Uzeyr Aleyhisselâmdır..."¹⁹

Kurtubî tefsiri:

"O yıkık şehre uğrayan kişi, Uzeyr Aleyhisselâm"dır."²⁰

Bağavî tefsiri:

"O kişi Uzeyr Aleyhisselâmdır."²¹

Alûsî tefsiri:

"Bu şehre uğrayan kişi, Uzeyr Aleyhisselâmdır."²²

Bahru'l-Ulûm:

"Bu zat Uzeyr Aleyhisselâm idi..."²³

¹⁷ Tefsîr-i Kebîr: c. 2, s. 468,

Tefsîr-i kebir'de bu zatın;

1- Hızır Aleyhisselâm,

2- Kâfir bir kişi,

3- Müslüman bir zat,

4- İrmiya Aleyhisselâm idi, gibi rivâyetlerde vardır...

¹⁸ Taberî tefsiri c. 5, s. 439,

¹⁹ İbni Kesîr tefsiri: c. 1, s. 687,

²⁰ Kurtubî tefsiri: c. 3, s. 288,

²¹ Bağavî tefsiri: c. 1, s. 317,

Bağavî tefsirinde "bu zatın, Hızır Aleyhisselâmdır." Veya âhîret gününde diriliş inkar eden bir kafir idi, gibi rivâyetlerde vardır.

²² Alûsî tefsiri: c. 2, s. 333,

²³ Bahru'l-Ulûm: c. 1, s. 214,

Lübâb fi Ulûmi'l-Kur'ân:

"Bu zat Uzeyr Aleyhisseâmdir"²⁴

Beyzâvî tefsiri:

"Şehre uğrayan ölen ve yüz sene sonra dirilen kişi; Uzeyr Aleyhisselâmdir."²⁵

Keşşâf tefsiri:

"Denildi ki o kişi Uzeyr Aleyhisselâm idi."²⁶

Ebû Suûd Tefsiri

"Bu şehre uğrayan kişi, Uzeyr Aleyhisselâmdir."²⁷

Dürü'l-Mensûr tefsiri:

"O zat Uzeyr Aleyhisselâmdir..."²⁸

Hâzin tefsiri:

"Bu zatın Uzeyr Aleyhisselâm olması caiz olur..."²⁹

Saâlebî tefsiri:

"O şehre uğrayan zat Uzeyr Aleyhisselâmdir..."³⁰

Hak Dini Kur'ân Dili tefsiri:

²⁴ Lübâb fi Ulûmi'l-Kur'ân (İbni Âdil tefsiri) c. 2, s. 267.

²⁵ Beyzâvî tefsiri: c. 1, s. 290,

²⁶ Keşşâf tefsiri: c. 1, s. 229, Zemahşerî, bu zatın önceleri kâfir kişi olduğu dirildikten sonra iman ettiğini savunur.

²⁷ Ebû Suûd tefsiri: c. 1, s. 315,

²⁸ Ed-Dürü'l-Mensûr tefsiri: c.1, s. 170,

²⁹ Hazin tefsiri: c. 1, s. 284, Hazin tefsiri bu zatın Hızır Aleyhisselâm ve Ermiyâ Aleyhisselâm olduğunu söylüyor. Ama Uzeyr Aleyhisselâmda olabilir diyor.

³⁰ Saâlebî tefsiri: c. 1, s. 156,

Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dilinde buyurdu:

Hız. Ali, İbnü Abbas, İkrime, Ebü'l-Âliye, Said b. Cübeyr, Katâde, Rebi, Dahhâk, Süddî, Mükâtil, Süleyman b. Büreyde, Nâciye b. Ka'b, Sâlim el-Havâs demişlerdir ki:

-"**Âyette kastedilen kişi Hız. Uzeyr idi.**"

Fakat Vehb, Mücâhid, Abdullah b. Ubeyd b. Umeyr, Bekr b. Muzar:

-"**Hız. Ermiyâ idi.**" demişler.

İbnü İshak da Ermiyâ'nın Hızır olduğunu söylemiştir.

Bunlardan başka Lût (a.s.)'ın kölesi veya Şa'ya dahi denilmiş.

İlk başta bir kâfir kişi ve fakat dirildikten sonra mümin olduğu da söylenmiştir³¹.

İmam Rabbânî (k.s.) Hazretleri:

İmam Rabbânî (k.s.) hazretleri buyurdu:

وَقَالَ عَزِيزٌ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: أَنِّي يُحْيِي
هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا

-"Allâhın selâmı kendisinin ve peygamber Efendimiz (s.a.v.) hazretlerinin üzerine olsun!

Uzeyr Aleyhisselâm,

أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا

"-Ölümünden sonra Allâh bunları nasıl diriltir acaba!"³². Dedi..."³³

Bu zat'ın Uzeyr Aleyhisselâm olduğundan asla şüphe yoktur.

³¹ Hak Dini Kur'ân Dili, c. 2, s. 179, yeni baskı,

³² Bakara: 2/259,

³³ Mektûbat-ı İmam-ı Rabbânî (k.s.), Mektûb: c. 1, Mektûb: 181,

Uzeyr Aleyhisselâm'ın Uyuduğu Yer

Uzeyr Aleyhisselâmın uyuduğu yer hakkında da müfessirler ve tarihçiler ihtilâf ettiler.

Âyet metninde yer alan قَرْيَةً "KARYE"ye (kasaba'ya) gelince,

Vehb, Katâde, Dahhâk, İkrime, Rebi' buna

1- "İlya" yani "**Beytü'l-Makdis**" demişler,

Dahhâk'tan "Beyt-i Makdis"e iki fersah uzaklıkta,

2- "**Karyetü'l-İneb**" (üzüm kasabası) veya

3- "**Arz-ı Mukaddes**",

Bazılarından

4- "**Mü'tefike**,"

İbnü Zeyd'den yukarda sözü edilen ölümden kaçan,

5- "**Binler şehri**"dir.

İbnü Abbas'tan Dicle kıyısında

6- "**Deyr-i Hirakl**",

Kelbî'den,

7- "**Şabur-âbâd**",

Süddî'den

8- "**Selâmâd**" diye de nakiller vardır.

Bunların içinde en meşhuru bu şahsın Hz. **Uzeyr b. Şerhiya**,

"Karye"nin de İsrailoğulları devletinin yerleşip kurulduğu yer olan Kudüs şehri olmasıdır ki, Buhtünnassar'ın savaşı ile işgal edilmiş ve tamamen yıkılmış³⁴

İsrailoğulları Tekrâr Kudüs-ü Şerifte

³⁴ Hak Dini Kur'an Dili, c. 2, s. 179, yeni baskı,

Uzeyr Aleyhisselâmın ölümünün üzerinden yetmiş sene geçti.

Dünya da dengeler değişti.

Buhtunnasr öldü.

Yerine geçenler Bâbil krallığını onun gibi yönetemediler...

Buhtunnasr'ın hâkim olduğu toprakları istilâ eden, Fars (acem) şâhı, bir Yahudî kızıyla evlendi.

Yahudî dilberi kocasından milletinin serbest bırakılmasını ve Beyt-i Makdise gitmelerine izin vermesini istedi.

Acem şâhı eşinin dileğini kabul etti.

Yahudîlerin Kudüs-ü Şerife gitmelerini onayladı.³⁵

İsrâil oğullarının Kudüs-ü şerife girmelerine izin verdi³⁶.Yahudîlerin Kudüs'e gitmelerine izin vermekle

³⁵ Bursevî, İsmail Hakkı, Ruhü'l-Beyan Tefsiri, c. 5, s.133,

³⁶ Yahudîlerin tarihine baktığınız zaman; Yahudîlerin bütün işlerini "**kadın**" ve "**para**" ile hallettiklerini görürsünüz. Günümüzde buna bir de "**lobicilik**" eklenmiştir. Lobi yapmanın kaynağı da paradır. Yahudîler, yıkmak istedikleri devletlerin haremlerine hep, Yahudî ideolojisine inanan ve kendisini Yahudilik yoluna kurban edebilecek Yahudî dilberler sokmuşlardır. Endülüs İslâm devletinin yıkılması, bir Yahudî kadın yüzünden olmuştur. Yahudîler, Endülüs İslâm devletinin sarayına Yahudî bir kız soktular. O kız Abdüllah-ı sağır'ın haremine girdi. Güzelliği, hal ve hareketleriyle Abdüllah-ı sağırı büyüledi. Düşmanlar, memleketlerine saldırdıkları, Abdüllah-ı sağır savaşa çıkacağı; onun ordusunun başında savaşa çıkmasına mani oldu. O Yahudî kadının çalışmaları neticesinde İspanyada Müslümanların kökü kazıldığı gibi, sekiz yüz yıllık İslâm devleti tarihte silindi. Hatta Müslümanların mezar taşları bile yerlerinde sökülüp atıldı. Müslüman olsun ve gayri Müslim olsun, yıkılan bütün devletlerin yıkılmalarında Yahudî parmağı vardır. Hatta Rus Çarlık devletini yıkan 20 kişilik komitenin on dokuzu Yahudî idi. Lenin de bir Rus kızıyla evliydi... Mütercim.

kalmadı. Binlerce usta ve işçi göndererek şehri yeniden imâr etti.³⁷

Ve böylece İsrâiloğulları **Danyâl Aleyhisselâm**'ın gözetiminde Kudüse geldiler.

Şehri yeniden imâr ettiler.³⁸

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ
وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا

“Sonra onlara karşı size tekrar (galibiyet ve zafer) verdik; servet ve oğullarla gücünüzü arttırdık; sayınızı daha da çoğalttık.”³⁹

İlâhî kaderin gereğince İsrâiloğulları çoğalmıştı. Kendilerine mahsus bir devletleri vardı. Güçlü ve kuvvetliydi.

Ruh dünyalarını aydınlatacak, kendilerine **Hazret-i Musâ**'nın şeriatını telkin edecek ve çocuklarını okutacak bir müşid arıyorlardı.

Aranan Kurtarıcı

Uzeyr Aleyhisselâm'ın uykuda olduğu ve günün birinde uyanacağı ve İsrâiloğullarını irşâd edeceğini, **Cenab-ı Allah** bazı Benî İsrâil nebî (peygamber)lerine bildimişti.⁴⁰

Müşidsiz kalan İsrâiloğulları, **Uzeyr Aleyhisselâm**'ı arıyorlardı.

³⁷ Lubabu'l-Te'vîl Fî Meâniyyit-Te'vîl, c. 1, s. 185, İmam Alâeddin Ali b. Muhammed el-Bağdadî el-Maruf bil Hazın

³⁸ Mir'ât-i Kâninât, c. 2, s. 289

³⁹ İsrâ:17/6

⁴⁰ Şerh-i Mesnevî, Tahir'ül-Mevlevî, c. 13 s. 846, Şâmil Yayınevi, İst.

Şam ve Kudüs'ün eşrâfı, **Uzeyr Aleyhisselâm**'ı bulana mükâfat vaad etmişlerdi.

Herkes **Uzeyr Aleyhisselâm**ı arıyordu.

Zaviyelere bakıyorlardı.

Mağaraları araştırıyorlardı.

Giden ve gelen yolculara soruyorlardı.

Kuytu yerlere gidip **Uzeyr Aleyhisselâm**'ı arıyorlardı.

Millet kurtarıcısını arıyordu.

İsrâiloğulları, uçan kuştan, tozlayan tozdan, yabancı yolcudan, seher yelinden, aydan, güneşten ve yıldızlardan **Uzeyr Aleyhisselâm**'ı soruyorlardı.

Uzeyr Aleyhisselâm bir ümitti.

Uzeyr Aleyhisselâm bir ibretti.

Uzeyr Aleyhisselâm bir mefküreydi.

Uzeyr Aleyhisselâm bir “Ba’sü ba’del-mevtti” yeniden dirilişti.

Uzeyr Aleyhisselâm ile İsrâiloğulları yeniden dirilecekti.

Uzeyr Aleyhisselâm ile kenidlerine gelecekti.

Özellikle **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın oğulları ve torunları daima şuna ve buna babalarını ve dedelerini soruştuyorlardı.⁴¹

Uzeyr Aleyhisselâmın Tekrâr Dirilmesi

Uzeyr Aleyhisselâm ve merkebi tam yüz sene ölü kaldı. **Cenab-ı Allah** onu ve merkebinin bütün mahlûkatın gözlerinden sakladı.

ثُمَّ بَعَثَهُ

⁴¹ Şerh-i Mesnevî, Tahir'ül-Mevlevî, c. 13 s. 846, Şâmil Yayınevi, İst

Cenab-ı Allâh, sonra tekrar Uzeyr Aleyhisselâmı diriltti.

Ve Ona

قَالَ كَمْ لَبِثْتَ

Ne kadar kaldın? Dedi.

Uzeyr Aleyhisselâm uyuduğu zaman kuşluk vakti idi.

Uyandığı zaman akşamüstüydü.

Güneş sararmıştı.

Batmak üzereydi.⁴²

Uzeyr Aleyhisselâm:

قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ

“Bir gün yahut daha az” dedi.

Allâhü Teâlâ hazretleri ona:

قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ
وَأَنْظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنُجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ

“Hayır, yüz sene kaldın. Yiyeceğine içeceğine bak, henüz bozulmamıştır. Eşeğine bak. Seni insanlara bir ibret kılahım diye (yüz sene ölü tuttuktan sonra, tekrar dirilttik)

Uzeyr Aleyhisselâm büyük bir hayretle etrafına baktı.

Cenab-ı Allâh ona şöyle dedi:

وَأَنْظُرْ إِلَىٰ الْعِظَامِ كَيْفَ نُنَشِّرُهَا نَمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا

Şimdi sen (merkebinin)⁴³ kemikler(in)e bak, onları nasıl düzenliyoruz, dedi.

⁴² İbni kesir c. 1, s. 493

⁴³ Ölümünden yüz sene sonra **Uzeyr Aleyhisselâm** ile birlikte yeniden dirilen bu merkebin cennet'e giren on hayvandan biri olduğu rivâyet edilmektedir. Cennete girecek olan hayvanlar şunlardır:

1- İbrahim Aleyhisselâm'ın buzağısı.

Uzeyr Aleyhisselâm merkebine baktı.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın gözleri önünde büyük bir hadise meydana geldi:

Çürümüş olan kemikler bir araya geldi.

Sinir sistemi oluştu.

Kemiklere et yeşerdi.

Cenab-ı Allâh bir melek gönderdi.

Melek, merkebe ruh üfledi.

Merkep canlandı.

Merkep hemen ayağa kalktı ve anırdı⁴⁴

فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ

“Durum kendisince anlaşılınca”: Secdeye kapandı⁴⁵

ve

قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Şimdi iyice biliyorum ki, Allâh her şeye kadirdir, dedi.”⁴⁶

2- **İsmâil Aleyhisselâm**'ın koçu.

3- **Sâlih Aleyhisselâm**'ın devesi.

4- **Musa Aleyhisselâm**'ın ineği.

5- **Yunus Aleyhisselâm**'ın balığı.

6- **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın merkebi.

7- **Süleyman Aleyhisselâm**'ın karıncası.

8- Belkıs'ın hudhudu (çavuşkuşu).

9- Eshâb-ı Kehfın kıtmiri (köpeği).

10- **Efendimiz (s.a.v.)**'in devesi. (Mevzu'atu'l-Hasene s.7, M. Nürî Nakşibendî, 1309 İbrahim Efendi Matbaası İst.)

⁴⁴ İbni kesir c. 1, s. 493

⁴⁵ Hâşiyetu Şeyh Zâde âlâ Tefsir'ul-Kadi'l-Beydâvi, c. 1 s. 572 Şeyhzade **Muhammed** Musluhiddin Hakikat Kitabevi İst

⁴⁶ Bakara:2/259 Bu hadise'de kıyâmet ve tekrar dirilmek konusunda akıl sahipleri için büyük ibretler vardır. Bu hadise, ölümden

Uzeyr Aleyhisselâm ayağa kalktı.
 Etrafına baktı.
 Her taraf imâr edilmişti.
 İçinde olduğu bağ ekilmiş, sürülmüş ve bakımlı bir
 hâle gelmişti.
 Kudüs büyük bir şehir olmuştu.
 Eskisinden daha güzel ve daha büyük bir şehir...
Uzeyr Aleyhisselâm merkebine bindi.
 Şehre doğru yol aldı.

Uzeyr Aleyhisselâm Kudüste

Kudüs'ün sokaklarında çocuklar oynuyordu.
 İnsanlar geziyordu.
 Hiç kimse kendisiyle ilgilenmedi.
 Gördüğü insanları ve mahalleleri tanımadı.
 Şehri sesizce dolaştı.
 Şehri dolaştıkça **Cenab-ı Allah**'ın büyüklüğünü
 kavradı...
 Eskide evinin bulunduğu semte doğru yol merkebinin
 dehledi.
 O anda **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın oğlu da çocuklarını ve
 torunlarını toplamıştı. Onlara şöyle diyordu:
 -"Gidin! Dedenizi araştırın"
 -"Yıllardır soruyoruz. Bilen, gören ve yerini duyan
 yok. Yaşadığını sanmıyoruz."
 -"Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Siz gidin
 O'nu araştırın."
 Çocukları büyük bir ümitle sokağa çıktılar.
 Bütün şehri taradılar.

sonra dirilmenin alâmetidir. Bu hadise ölümden sonra dirilmenin
 temsili anlatımıdır.

Şehirdeki bütün yabancılara ve yolculara **Uzeyr Aleyhisselâm**'ı sordular.

Akşamüstü yorgun ve argın olarak evlerinin yoluna düştüler.

Kendi aralarında konuşuyorlardı:

-“Göremedik!”

-“Görmemiz lazımdı.”

-“Neden?”

-“Babamız bize büyük bir ümit vermişti!”

-“Göremedik, babamızın yüzüne nasıl bakacağız?”

-“Allâhım! Bize yardım et,” diye dua ederek utana sıkıla evlerine doğru yol aldılar.

Her zaman kapının önünde durup, **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın yolunu bekleyen yaşlı ve kör dâdalarına merhametle baktılar.

-“Bekle! Elbette bir gün gelecektir.” diye mırıldandılar.

Uzeyr Aleyhisselâm'ı sokaklarında gördüler.

Tanımadılar.

Sokaklarında gezmekte olan yabancıya dikkatlice baktılar.

Hayret ettiler.

Kıyâfeti, çağın giyimine benzemiyordu.

Yaşlı bir insanda değildi.

Daha elli yaşlarında görünüyordu.

Kendisine yanaştılar ve:

-“Ey yolcu! Bizim **Uzeyrimizi** gördün mü?”

-“Hangi **Uzeyri**?”

-“Dedemiz! Şüreyhâ oğlu **Uzeyri**?”

-“Ne oldu dedenize?”

-“Yüz senedir kayıp?”

-“Bu gün göreceğinizi nereden biliyorsunuz?”

-“Babamız! Bize ümit verdi. O’nu aramaya bizi gönderdi.”

Uzeyr Aleyhisselâm onlara şefkat ile baktı.

Onların kendisini aramakta olan torunları olduğunu anladı.

Belki sevinç ve heyecandan bayılmamaları için;

Uzeyr Aleyhisselam;

-“Evet, benden sonra gelecektir,” dedi.

Çocuklarından biri bu müjdeyi işitince sevindi.

Kendinden geçti ve sesi çıktığı kadar:

-“Ey müjdecî şâd ol!” diye haykırdı.

Diğeri **Uzeyr Aleyhisselâmı** tanıdığı için kendinden geçti ve kardeşine şöyle bağırdı:

“-A! Sersem! Bu dedemizdir.

Müjdenin yeri değil, haberimiz olmadan biz madene kavuşmuşuz, dedi ve düştü, bayıldı.”⁴⁷

Uzeyr Aleyhisselâm Onların kendi torunları olduğunu anladı.

Merkebinden indi.

Başlarını okşadı.

Kapının önünde durdu.

Yaşlı, kötürüm ve kör bir kadın kapıda duruyordu.

⁴⁷ Şehr-i Mesnevî, Tahirü’l-Mevlevî c. 13 s. 846-847, Bu hadiseyi Mevlânâ Hazretleri şöyle anlatmaktadır.

-“Hey yolcu acaba bizim **Uzeyr**imizden haberin var mı? Diye sordular.

“Biri (babamız) dede ki: Bugün, muradımıza erer, ümitsizlikten onu görürsünüz.”

-“**Uzeyr Aleyhisselam;** Evet, benden sonra gelecektir, dedi.

Çocuklarından biri bu müjdeyi işitince sevindi.”

-“Ey müjdecî şâd ol! diye haykırdı. Diğeri **Uzeyr Aleyhisselâmı** tanıdığı için kendinden geçerek:”

“-A! Sersem, müjdenin yeri değil, haberimiz olmadan biz madene kavuşmuşuz, dedi ve düştü, bayıldı.”

Uzeyr Aleyhisselâm kadına sordu:

-“Kimin evidir?”

-“**Uzeyr**’in evidir.”

-“**Uzeyr** nerededir?”

-“Tam yüz senedir, **Uzeyr**’den bir haber alamadık.

Hayatından şüphe etmekteyiz.

-“Sen kim sin?”

-“Ben onun hizmetçisiydim.”

-“**Uzeyr**’i görseniz tanırmısınız?”

-“Tanırız.”

Uzeyr Aleyhisselâm, tane tane konuştu;

-“**Uzeyr**, benim!”

Yaşlı kadın sanki gözleri görüyormuşçasına başını kaldırdı, kör gözlerini **Uzeyr Aleyhisselâm**’a dikti ve hayretle sordu:

-“Anlayamadım! Ne dedin?”

Uzeyr Aleyhisselâm olgun bir sesle tekrarladı:

-“Ben **Uzeyr**’im. Yani yüz senedir, kaybolan

Uzeyr benim.”

Kadın;

-“**Uzeyr Aleyhisselâm** duası kabul edilen bir kişiydi. Eğer sen **Uzeyr** isen, dua et, **Cenab-ı Allâh**, gözlerime nur, dizlerime kuvvet, vücuduma sağlık ve selâmet versin. Seni göreyim, **Uzeyr** olup olmadığına o zaman inanırım.”

Uzeyr Aleyhisselâm dua etti.

Kadın sağlık buldu.

Gözlerine kavuştu.

Uzeyr Aleyhisselâm’a baktı, baktı.

-“Evet, dedi. Sen **Uzeyr**’sin.

Koşup **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın yüzonseviz (118) yaşındaki oğluna haber verdiler.

Bütün mahalleli başlarına toplandı. Şehir çalkalandı.

-“**Uzeyr** gelmiş”, diye Kudüs’ün dağları yankılandı.

-“**Bulundu! Uzeyr Aleyhisselâm bulundu!**”

Hazret-i Uzeyr’in yüz sene öldükten ve yüz sene ölü kaldıktan sonra tekrâr yeniden dirilmesi çok kısa bir anda bütün Kudüs’te yayıldı.

Hadiseyi duyan **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın evine koştu...

Herkes büyük bir merakla **Uzeyr Aleyhisselâm**’a bakıyordu.

Uzeyr Aleyhisselâm hâlâ kırk-elli yaşlarında bir genç; oğlu ise tam yüzonsekiz yaşında ak saçlı ve aksakallı bir ihtiyardı.

Torunları bile kendisinden daha yaşlı görünüyordu.

Büyük bir ibret tablosu!

Her kafadan bir ses çıkıyordu:

-“Evet, bu **Uzeyr**’dir.” Kimi de:

-“Hayır! Bu genç adam **Uzeyr** olamaz. **Uzeyr** şu anda yüzelli yaşlarında bir ihtiyar olması gerekirdi.”

Kimide, **Cenab-ı Allâh**’ın hikmeti karşısında hayretini gizleyemiyordu,

-“Maşâallâh, Subhânallah,” diyordu.

Uzeyr Aleyhisselâm’ın oğlu;

-“Babamın sırtında hilâla benzer bir siyah ben vardı,” dedi.

Yüzbinlerce insanın gözü önünde **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın sırtını soydular.

Oğlunun dediği gibi sırtında hilal gibi bir ben vardı.

O’nun **Uzeyr Aleyhisselâm** olduğuna kimsenin şüphesi kalmadı.

Ölümden Sonra Cesedin Dirilmesine Delil

Hâlbuki Allâhü Teâlâ hazretleri muhlis kullarına olan rahmet ve faziletinin kemâlinden dolayı, Uzeyr Aleyhisselâm'ı yüz sene öldürdü, onunla beraber merkebinin de...

Sonra ikisini de diriltti, hepsini yarattı ki akıl sahipleri ondan (Allâhü Teâlâ hazretlerinin rûhları cesetlerle beraber haşredeceğine dair) delil gösterebilirler...

Ölümden sonra yeniden dirilmenin olduğuna iman etsinler.

Kavmin Hidâyetine Ağlaması

İsrâiloğulları bir asırdan daha fazla Tivrâtan mahrum kalmışlardı.

Danyâl Aleyhisselâm'ın Kudüsten ayrılıp Huzistân'a gitmesi ve orada sus (şimdi ki, Tarsus) şehrinde vefat etmesiyle onlara ilâhî emir ve yasakları teblîğ edecek bir kimse kalmamıştı.

Uzeyr Aleyhisselâm'a kavminin hâline bakıp, onlara acıyor ve onların hidâyeti için ağlıyordu.

Uzeyr Aleyhisselâma Meleğin Gelmesi

Yine bir gün **Uzeyr Aleyhisselâm** kaybolmuş olan Tivrâtı kendisine göstermesi için ağlarken bir melek (**Cebrâil aleyhisselâm**⁴⁸) geldi.

⁴⁸ Ebû Süüd Efendi, İrşâdu'l-akl-i Selim ilâ mezâyâ Kur'ân-i Kerim, c.4, s.59

-“Ne istiyorsun?”

-“İlim, Tevrât’ın **Musâ Aleyhisselâm**’ın ilmini istiyorum.”

Elinde bir bardak su vardı. O suyu **Uzeyr Aleyhisselâm**’a içirdi.

O andan itibâren Tevrât, **Uzeyr Aleyhisselâm**’ın kalbine nakş olundu.

Ezberden Tevrât’ı okumaya başladı.

Kendisine irşâd görevi verildi.

İsrâiloğullarını **Hazret-i Musa**’nın dinine dâvet etme, insanları hakka güzelliğe ve adâlete çağırma vazifesiyle geri döndü.

İsrâiloğullarına irşâd göreviyle geldi.

Büyük bir aşk ve şevk ile halka;

-“Ben size Tevrâtı öğretmem için gönderildim,” dedi.

Halk sordu:

-“Hani Tevrât?”

Uzeyr Aleyhisselâm bütün Tevrâtı ezberden okudu. Halk inanmadı.

-“Tevrât’ı **Hazreti Musa** ve **Yûşâ Aleyhisselâm** dan başka ezbere bilen yoktu. Senin okuduklarının Tevrât olduğuna inanmıyoruz,” dediler.

Biri;

-“Babam, dedemden fetret zamanında filan bağda bir Tevrat nüshasını gömdüğünü söylerdi,” dedi. Denilen bağa gittler.

Bağı kazıdılar.

Tam yetmiş deve yükü olan Tevrâtı oradan çıkarıp getirdiler.

Uzeyr Aleyhisselâm’ı karşılarına oturtular.

Uzeyr Aleyhisselâm, ikibinden fazla âlimin ve bütün halkın huzurunda Tevrât’ı ezberden okudu.

Onlarda yüzünden ta'kip ettiler.

Bu okuma işi günlerce ve hatta aylarca sürdü.

Uzeyr Aleyhisselâm okudukça İsrâiloğullarının O'na karşı olan sevgi ve saygıları artıyordu.

Uzeyr Aleyhisselâm bütün Tevrâtı ezbere okudu.

Sordular.

-Sana Tevrâtı ilham eden kim?"

-“**Allâh!**”

Uzeyr Aleyhisselâm'ın Yeryüzünde tamamen unutulmuş olan Tevrâtı aslına uygun olarak ezbere bilen olsa olsa **Allâh**'ın oğludur.

Allâh oğlundan başkasına Tevrâtı ilham etmez, düşüncesine kapıldılar.

Câhil insanlar,

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزِيزٌ ابْنُ اللَّهِ

“**Yahudîler, Uzeyr Allâh**'ın oğludur, dediler.”⁴⁹

Ve küfre girdiler.

Yahudiler kâfir oldular.

Yahudîler, Allâhü Teâlâ hazretlerine oğul isnat ettikleri için müşrik oldular .

Allâha Evlâd İsnat Edenler Müşriktirler

Noksan sıfatlardan münezze olan Allâhü Teâlâ hazretlerine evlâd isnat edenler, kâfir ve müşriktirler.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزِيزٌ ابْنُ اللَّهِ
وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ

Yahudîler:

“**Uzeyr Allah**'ın oğlu” dediler.

Nasrâniler de:

⁴⁹ Tevbe:9/30

“Mesîh Allah’ın oğlu.” dediler.⁵⁰

وقال طائفة من العرب:
الْمَلَائِكَةُ بَنَاتُ اللَّهِ

Araplardan bir taife (müşrikler)de;

Melekler, Allâh'ın kızlarıdır," dediler⁵¹.

Uzeyr Aleyhisselâmın Büyük Üzüntüsü

قال عزير، عليه السلام:

لما رأيت بلاء قومي اشتد حزني وكثر همي، وأرق
نومي، فضرعت إلى ربي وصليت وصمت فأنا في ذلك
أتضرع أبكي إذ أتاني الملك فقلت له:
أخبرني هل تشفع أرواح المصدقين للظلمة، أو الآباء
لأبنائهم؟ قال:

إن القيامة فيها فصل القضاء وملك ظاهر، ليس فيه
رخصة، لا يتكلم فيه أحد إلا بإذن الرحمن،
ولا يؤخذ فيه والد عن ولده، ولا ولد عن والده،
ولا أخ عن أخيه،
ولا عبد عن سيده،
ولا يهتم أحد بغيره
ولا يحزن لحزنه، ولا أحد يرحمه،

⁵⁰ et-Tövbe: 9/30,

⁵¹ Müşriklerin Melekler, Allâh'ın kızlarıdır, diye yalan uydurmaları birçok âyet-i kerimede beyân edilmektedir:

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ

- "Allah'a kızlar da isnad ediyorlar

-hâşâ O Sübhân'a- kendilerine ise, canlarımın istediği" en-Nahl: 57,

كل مشفق على نفسه،
ولا يؤخذ إنسان عن إنسان،
كل يهّم همه ويبيكي عوّله،
ويحمل وزره، ولا يحمل وزره معه غيره.

Uzeyr Aleyhisselâm buyurdu:

- "Kavminin belâsını (yani bana Allâhın oğludur, diyerek şirk belasına düşmelerini) görünce; hüznüm şiddetlendi, kederim arttı, ziyâdesiyle üzüldüm.

Uykularım kaçtı.

Rabbime yalvardım.

(Nafile) namaz kıldım,

(Nafile) oruç tuttum.

Ağladım!

Tazarru da bulundu.

Bana bir Melek geldi. Ona sordum:

- "Bana haber ver!"

- "Zulmetten dolayı, sen sadıkların ruhlarına şefaât eder misin? Veya (Salih) babalar, evladlarına şefaât ederler mi?" Melek buyurdu:

- "Muhakkak ki kıyâmet gününde (adâletle hüküm verilecek ve) orada ilâhî takdirle (iyi ve kötü birbirinden) ayırt edilecektir!

Melik zâhirdir.

Orada ruhsat yoktur!

Rahmanın izni olmadan orada hiçbir kimse konuşamaz!

O gün baba oğlundan dolayı tutuklanmaz!

Oğulda babadan (babanın günahlarından dolayı) sorgulanmaz ve tutuklanmaz!

Kardeş, kardeşten dolayı tutuklanmaz!

Köle, efendisinden dolayı hesaba çekilmez!

Hiçbir kimse başkasından dolayı itham olunmaz!

Onun hüznünden dolayı mahzun olmaz!

Hiçbir kimse de ona merhamat etmez!

Her bir kimse, ancak kendi nefesine şefkat ve merhamet eder; kendi kendisine acır!

Hiçbir insan, başka bir insanın yerine tutuklanmaz!

Kimse kimsenin yerine hesaba çekilmez!

Her bir kimse kendi himmet ve gayretini düşünür.

Herkes kendi hatasından dolayı ağlar!

Her bir kimse, ancak kendi günahını taşır.

Kendi günahıyla beraber sebep olmadığı bir kimesnini hata ve günahları ona yüklenmez!"⁵²

Uzeyr Aleyhisselâm ve Kazâ - Kader

Buhtunnasr gibi bir zâlimin gelip, Kudüs şehrini yerle bir etmesini, Tevratı yakmasını, İkiyüzbinden fazla kötü adam ile beraber kırk bin âlimi şehit etmesini, kötülerin uğradığı acı felâkete iyi insanların da düşürülmesini bir türlü anlayamıyordu.

Bunları öğrenmek istedi.

Kazâ ve kaderden⁵³ ilk bahseden Uzeyr Aleyhisselâmdır.

⁵² İbni Kesîr: c. 3, s. 738,

⁵³ **Kazâ ve Kader:** Kadere iman etmek İmanın şartlarından. **Kader;** ezelden ebede kadar hayır ve şer (iyi-kötü) meydana gelecek bütün hadiseler hakkında **Cenab-ı Allâh**'ın kendi ilmi icabı bilip takdir buyurmasıdır. **Kazâ, Cenab-ı Allâh**'ın ezelde takdir buyurduğu hâdiselerin, zamanı gelince ilim ve irâdesine uygun olarak meydana gelmesidir. Kader ile kazâ'nın iyi anlaşılması ancak irâde-i cüziyye'yi anlamakla mümkündür.

İrâde-i Cüziyye

İrâde-i cüziyye; **Cenab-ı Allâh**ın kuluna verdiği belirli bir selâhiyet ve tercih etme hakkıdır. Kader ve kazâ'da irâde-i cüziyye'nin önemi çok büyüktür. Çünkü insan irâdesini iyiye kullanırsa **Cenab-ı Allâh**, hayrı (ve iyiliği), kötülüğe sarfederse, kötülük (ve şerri) yaratır. Bu itibâr ile Cennet ve Cehennem insan kendi irâdesiyle kazanır...

Cenab-ı Allâh, Hâlık (yaratıcı)dır. Kul (insan) kâsib (isteyen ve elde temeye çalışan)dır. İnsan, fiilin yaratıcısı değildir. Ama isteyenidir. Bu imtihan dünyasında **Cenab-ı Allâh**, iyi ve kötü kulunun bütün irâdelerini yaratır.

İrâde-i cüziyye; otomobilin direksiyonu gibidir. İnsan direksiyonu ne tarafa çevirirse otomobil o tarafa gider. Bu sebeple, günah ve isyan içinde olan bir kimse, **“Ben ne yapayım Allâh böyle dilemiş, böyle yaratmış”** deyip sorumluluğu üzerinden atamaz. Evet, **Allâh** dilemiş ve yaratmıştır. Ama kulun irâdesi ve çalışması bu yolda olduğu için dilemiştir. İrâde-i cüziyye olmasaydı yani tercih etme hakkı olmasaydı imtihanın bir mânâsı olmazdı. Bu imtihan dünyasında **Cenab-ı Allâh** kuluna zorla günah yaptırıp sonra da onu cehennem azabıyla cezalandırmaktan münezzektir. **Cenab-ı Allâh**'ın hiçbir kuluna hâşâ hışmı, kini ve düşmanlığı yoktur.

Kader kurbanı

Başkasını öldürmek için, silâh çeken, kâtil ve cânilerin, bir anlık zevkini tatmin etmek için, başkalarının iffet ve şerefini ayaklar altına alan ve hayatını zindan eden numussuz kişilerin, başkalarının alın teri dökerek binbir zorlukla kazanıp elde ettiği malı çalan hırsızların ve insanlara tahakküm etmeye çalışan, baskı şebekesi oluşturup zulmü bir meslek haline getiren zâlimlerin günah psikolojisinden kurtulmak için kendilerine **“kader kurbanı”** demeleri, kaderi inkâr etmekten başka bir şey değildir... Kıbrıs'a sürülen biri hapishâne duvarına yazmış:

“Kuluna hışmederse Hüdâ'sı

Onun yeri olur Kıbrıs adası.”

Diğer bir mahkûm da altına:

“Kuluna hışmeylemez Hüdâ'sı

Kişinin çektiği kendi cezası.” diye doğrusunu yazmış... (Hilmi, Ömer Faruk, Sevgi ve Hoşgörü s. 75, Binbir Hadis-i Şerif, s.19)

Bizim, bu bilgi asrında, şu cennet vatanda, bu peygamberler ve evliyâ diyârı memleketinde, eli öpülesi anne ve babanın çocuğu olarak

Uzeyr Aleyhisselâm kazâ ve kader konusunu irdeleyen ve o konuda birçok suâl ve dualar eden **Uzeyr Aleyhisselâm** bir gün sordu:

-“Yâ Rabbi! Mü'minleri ve Peygamber oğlu kullarını belâlara düşürüp, onlara kâfirleri musallat etmendeki hikmet nedir?”

Cenab-ı Allâh;

-“Ey **Uzeyr** içlerinde niceleri bana isyan ettiklerindedir.”

-“Yâ Rabbi! Sen âdilsin, âsîlerin arasında günahsızlara niçin gazab ettin?”

Cenab-ı Allâh cevap verdi:

-“Ey **Uzeyr**, filan yere git, cevabını alırsın.” **Uzeyr Aleyhisselâm** istenilen yere gitti. Hava sıcaktı. Bir ağacın gölgesinde yatıp uyudu. Bir kaç karınca **Uzeyr Aleyhisselâmı** şiddetle ısırıldı.

Uzeyr Aleyhisselâm can acısıyla uyandı. Cübbesi karıncalarla doluydu.

dünyaya gelmemiz, herşeyi takdir eden Kâdir-ı mutlak olan **Cenab-ı Allâh**'ın ezeli ve ebedî bir takdîridir. Bunda bizim irâde-i cüziyyemizin hiçbir fonksiyonu yoktur. Ama bizim iyi ve kötü insanlarla arkadaş olmamız, **Allâh** ve Resûlunun yolunda gitmemiz veya günah ve isyanda olmamız tamamen bizim irâde-i cüziyyemizin isteği üzerine yaratılmış bir hayat biçimidir. Bir insanın hidâyet ve dalâleti onun irâde-i cüziyyesine bağlıdır. Çünkü **Cenab-ı Allâh**, hidâyeti isteyip, hidâyeti dileyenlere hidâyeti; Dalâleti isteyip, dalâleti dileyenlere de dalâleti halkeder.

Ezelde Ali cennetlik, Veli cehennemlik diye zât ve şahıslar üzerinde bir hüküm yoktur. Ancak elbiseler biçilmiştir. İman, güzel ahlak ve amel-i sâlih elbisesini giyen cennetliktir denilmiş; ayrıca küfür, isyan ve kötü ahlak elbisesini giyen cehennemliktir. Kul irâde-i cüziyyesiyle bu elbiseler arasında serbest bırakılmıştır...

Aldı cübbesini yere vurdu. Cübbesinin üzerindeki bütün karıncalar öldüler.

Cenab-ı Allâh vahy etti:

-“Ey **Uzeyr** seni ısırın bir karınca iken neden hepsine kızıp onları helak ettin?”

Uzeyr Aleyhisselâm, tevbe etti.

Cenab-ı Allâh şöyle buyurdu:

-“Ey **Uzeyr** suçsuzları, âsîlerle birlikte belâyâ mübtelâ edersem, aslında zulüm değildir. Onlara belâyâ karşılık o kadar ni'met ve rahmet veririm. Umûmî belâlar, kâfir ve isyânkârlar için azap; iman ehli için rahmettir.”

Umûmî Belâ

Bir yere umûmî belâ gelirse kötü insanlarla beraber iyi insanlarda belâyâ uğramasalar, iyi insanlar için iyi olmayabilir.

İyi insanlar, sapıtırlar.

Kendilerinden bir kerâmet olduğu fikrine kapılıp şeytanın oyuncağı olabilirler.

Onlara bir rahmet olması ve onların şehâdet mertebesine ermeleri için **Cenab-ı Allâh** umûmî belâlarda kötü insanlarla beraber iyi insanları da belâyâ uğratmaktadır.

Milletimizin, memleketimizin, İslâm âleminin ve bütün insanlığın sevgi, hoşgörü ve barış içerisinde yaşamları ve geleceğimizin aydınlık olması için, **Cenab-ı Allâh**'a dua etmeli, kazâ, belâ, görünür ve görünmez musîbetlerden emin olmak için, bol bol sadakalar vermeli, hayırlı kaderler için **Yüce Mevlâ**'yâ yalvarmalıyız⁵⁴.

⁵⁴ Çünkü dua mü'minin silâhıdır.

Uzeyr Aleyhissâm Sordu

قال عزيز عليه السلام فيما يناجي ربه :
 « يا رب ، تخلق خلقاً } تضل بها من تشاء وتهدي من
 تشاء { فقال له :

يا عزيز ، أعرض عن هذا . فأعاد ، فقبل له :
 لتعرضن عن هذا وإلا محوتك من النبوة ، إني لا أسأل
 عما أفعل وهم يسألون .»

Uzeyr Aleyhisselâm, münâcâtlarının birinden
 Rabbine sordu:

- "Ya Rabbi! Sen bir takım mahlûkat yaratıyorsun!
 Ve onun sebebiyle dileyeni sapıtıyor ve dileyeni de
 hidâyete erdiriyorsun?" dedi. Bunun üzerine Allâhü
 Teâlâ hazretleri ona buyurdu:

- "Ey Uzeyr! Bundan yüz çevir!"

Uzeyr Aleyhisselâm daha sonra yine tekrar bunu
 sordu. Allâhü Teâlâ hazretleri buyurdu:

- "Elbette bundan yüz çevireceksin! Yoksa senin
 adımı nübüvvet (peygamberlikten) silerim. Ben yaptığım
 işlerden sual olunmam! Onlar (mahlûkat) ise suale
 çekilirler..."⁵⁵

Uzeyr Aleyhisselâmın Peygamberliği

Uzeyr Aleyhisselâm'ın peygamberliği ihtilâflıdır.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın evliyâ olmasında asla bir
 ihtilâf yoktur.

Uzeyr alehiyhisselam'ın Cenab-ı Allâh'ın velî bir
 kulu ve Salih bir kişi olduğu kesindir.

⁵⁵ Eddüru'l-Mensûr tefsiri; c. 7, s. 53,

Uzeyr Aleyhisselam, halka **Hazret-i Musa**'nın dinini tebliğ etti.

Bu vazifeyi bir irşâd ve mürşid olarak mı yaptı yoksa bir peygamber olarak mı yaptı?

Bu soruya cevap vermek zor.

Uzeyr Aleyhisselâmın resûl olmadığı da kesindir⁵⁶.

Resûl ve Nebî?

Bilindiği gibi peygamberler iki kısma ayrılır.

“**Resûl**”, **Hazret-i Musa**, **İsâ Aleyhisselam** ve **Peygamber Efendimiz (s.a.v.)** gibi, kendisine yeni bir şeriat verilen peygamberler.

“**Nebiy**”, **Hazret-i Zekeriyâ** ve **Yahya** gibi kendisine kitab ve yeni bir şeriat verilmeyen; ancak kendisinden önce geçen “**Resûl**” bir peygamberin şeriatını insanlığa tebliğ eden peygamberler.⁵⁷

Efendimiz (s.a.v.)'ın Uzeyr Aleyhisselâm Hakkında Hadis-i Şerifi

Efendimiz (s.a.v.), **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın peygamberliği hakkında şöyle buyurmaktadır:

وَمَا أَدْرِى أَعَزَّيْرٌ نَبِيٌّ هُوَ أَمْ لَا

“**Uzeyr peygamber midir, peygamber değil midir bilemiyorum**”⁵⁸

⁵⁶ Nebi olup olmadığı ihtilafli olan bir zatın Resûl (şeriat sahibi bir peygamber) olması asla düşünülemez.

⁵⁷ Bu konuda daha geniş bilgi için; “Akâid ve kelâm” ilmine bakınız.

⁵⁸ Et-Tac c. 3, s. 269

Peygamberliği İhtilafı Olan Zatlar

Kelâm ve akâid kitaplarında üç zâtın peygamberliğinde ihtilaf olduğu açıklanmaktadır:

1- Zülkarneyn Aleyhisselâm⁵⁹

2- Lokman Aleyhisselâm⁶⁰

⁵⁹ **Zülkarneyn Aleyhisselâm**; doğuya, batıya seferler yapan ve Dünya'nın fatihi ve olan bu cengâver zâtın peygamberliği ihtilafıdır. **Nuh Aleyhisselâm**ın oğlu Yasefin soyundan olan **Zülkarneyn Aleyhisselâm**, Semûd kavminden sonra, **Hazret-i İbrahim**in döneminde yaşamış ve **Halilullah** ile birlikte hacetmiştir. Teyzesinin oğlu olan **Hızır Aleyhisselâm**ı kendisine vezir ve ordularına komutan tayin eden **Zülkarneyn Aleyhisselâm** uzun bir süre cihâd etti. Batı ve doğuyu fethetti. **Cenab-ı Allah** onun emrine “**zulmet**” ve “**nur**” vermişti. İsteddiği zaman arzuladığı yeri karanlıklar içerisinde bırakabiliyordu. İnsanları dine davet etti. Adalet ile insanlar arasında hükmetti. Ye'cüc ve Me'cüc seddini inşa etti. **Zülkarneyn Aleyhisselâm**, binaltıyüz (1600) yıl yaşadı, bunun beşyüz (500) senesini savaş ile geçirdi. Mekke'de vefat etti.

⁶⁰ **Lokman Aleyhisselâm**; **Davud Aleyhisselâm**'ın zamanında yaşayan akıl, ilim, hikmet ve takvâ sahibi ve adı Kur'ân-ı Kerim'de geçen, velî (Allah'ın dostu) olduğu kesin ama peygamber olup olmadığı ihtilafı olan büyük bir insandır. **Hazret-i Eyyub**'un teyzesinin oğludur.

Lokman Aleyhisselâm nasihatleri ile meşhurdur. Nasihatlerini bir araya derleyen bazı kitaplarda bulunmaktadır.

Eski Yunan bilgileri ve dolayısı ile bugünkü bilgilerimizin, müsbet ilmin kaynağı **Lokman Aleyhisselâm**'dır.

Mantık ilmi ve diğer bütün ilim dallarında dünyanın hocası olan **Aristo**, bütün bilgilerinin silsile yolu ile **Lokman Aleyhisselâm**'dan almıştı. **Aristo**'nun ilim aldığı zâtların silsilesi şöyledir.

Aristo, **Eflâtun**, **Sokrat**, **Bokrat**, **Lokman Aleyhisselâm**, **Davud Aleyhisselâm**. İlim ve hikmet daha sonra kötü ellerde kötü niyetle kullanılmış olsa bile aslında ilâhî menşelidir.

Davud Aleyhisselâm ile **Hazret-i Lokman**'ın insanlığa aktardığı bilgi, hikmet ve marifettir Bu konuda daha geniş bilgi için;

3- Uzeyr Aleyhisselâm

Uzeyr Aleyhisselâm'dan Nasihat

عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنْبِهٍ، قَالَ: "قَالَ عَزِيرٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
 قَالَ الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي:
 فَإِنَّ الْقُبُورَ هِيَ بَطْنُ الْأَرْضِ، وَإِنَّ الْأَرْضَ هِيَ أُمُّ الْخَلْقِ،
 فَإِذَا خَلَقَ اللَّهُ مَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ وَتَمَّتْ هَذِهِ الْقُبُورُ الَّتِي مَدَّ
 اللَّهُ لَهَا، انْقَطَعَتِ الدُّنْيَا وَمَاتَ مَنْ عَلَيْهَا، وَلَفِظَتِ الْأَرْضُ مَا
 فِي جَوْفِهَا، وَأَخْرَجَتِ الْقُبُورَ مَا فِيهَا".

Vehb bin Münebbih hazretlerinden rivâyet
 olundu. Buyurdu:

Uzeyr Aleyhisselâm buyurdu: Bana gelen melek
 dedi ki:

- "Muhakkak ki mezar, toprağın içidir. Arz
 (toprak) mahlûkatın anasıdır. Allâhü Teâlâ hazretleri,
 yaratmayı murad ettiği şeyleri yarattığında; Allâhü
 Teâlâ hazretlerinin uzattığı bu kabirlerin (ömrü ve
 orada kalma müddeti) tamam olduğu vakit; dünyanın
 (ömrü de) kesilir, biter. Ve yeryüzünde olan her bir şey
 ölür.

Yeryüzü içinde olan her bir şeyi (içinden, dışarıya)
 atar. Ve kabirler, içlerinde olan her bir şeyi çıkarıya
 çıkarırı..."⁶¹

Allâhın Zatına Seçtiği Kulları

"Teshil'ul-Efkâr" sahife 3; "Şerh-i Muhammediyye", c. 1, s. 91,
 İsmail Hakkı Bursevî hazretleri,

⁶¹ İbni Kesîr tefsiri: c. 8, s. 333, Tefsiri İbni Hatem: c. 12, s. 366,

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال :
 قال عزير :
 يا رب ما علامة من صافيته من خلقك؟
 فأوحى الله إليه :
 أن أقتعه باليسير وأدخر له في الآخرة الكثير .

İbni Abbâs (r.a.) hazretlerinden rivâyte edilir.
 Uzeyr Aleyhisselâm sordu:

- "Ya Rabbi! Senin mahlûkatından saf (duru ve tertemiz) kıldığın kullarının alâmeti nedir?"

Allâhü Teâlâ hazretleri vahyederek buyurdu:

- "Onu az bir şey ile kanaatkâr kılmam ve âhrette onun için çok şey, biriktirmemdir!"⁶²

Allâhü Teâlâ Hazretlerinin Sevdiği Kişiler

عن سفیان الثوري قال قال عزير النبي (صلى الله عليه
 وسلم يا رب ما علامات من صافيته في مودته قال :
 من قنعتة باليسير
 وحركته للخطر العظيم
 قليل الطعم
 كثير البكاء
 يستغفرني بالأسحار
 ويبغض في الفجار

⁶² Ed-Dürrü'l-Mensûr tefsiri: c. 5, s. 52,

Süfyân-ı Sevrî hazretlerinden rivâyet olundu.
Buyurdu: Uzeyr Aleyhisselâm sordu.

- "Ya Rabbi! Senin sevgisinde kendisine saf kıldığın kişilerin alâmeti nedir? Allâhü Teâlâ hazretleri buyurdu:

- 1- Onu az şeyle kanaatkâr kıldım,
- 2- Onu azâmetli hazır için hareket ettirdim,
- 3- Yemeği azdır,
- 4- Ağlaması çoktur.
- 5- Seher vakitlerinde çok istiğfâr eder,
- 6- Facirleri (zalimleri ve fasıklara) buğzeder⁶³...

Uzeyr Aleyhisselâm'ın Bazı Münâcâtları

Uzeyr Aleyhisselâm, candan gönülden Allâhü Teâlâ hazretlerine yakarmaları ve içtenlikten duaları vardır.

"قَالَ عَزِيرٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
اللَّهُمَّ بِكَلِمَتِكَ خَلَقْتَ جَمِيعَ خَلْقِكَ فَآتِنِي عَلَى مَشِيئَتِكَ، لَمْ تَأَنْ
فِيهِ مَثُونَةً، وَلَمْ تَنْصَبْ فِيهِ نَصَبًا، كَأَنَّ عَرْشَكَ عَلَى الْمَاءِ،
وَالظُّلْمَةَ عَلَى الْهَوَاءِ، وَالْمَلَائِكَةَ يَحْمِلُونَ عَرْشَكَ
وَيُسَبِّحُونَ بِحَمْدِكَ، وَالْخَلْقُ مُطِيعٌ لَكَ، خَاشِعٌ مِنْ خَوْفِكَ، لَا
يُرَى فِيهِ نُورٌ إِلَّا نُورُكَ، وَلَا يَسْمَعُ فِيهِ صَوْتُ إِلَّا سَمْعَكَ، ثُمَّ
فَتَحْتَ خِرَانَةَ النُّورِ وَطَرَائِفَ الْحِكْمَةِ فَكَانَا لَيْلًا وَنَهَارًا
يَخْتَلِفَانِ بِأَمْرِكَ"

Uzeyr Aleyhisselâm dua etti:

⁶³ Tarihu'd-Dimişk: cüz: 40, s. 329,

Allâhım! Sen (ol) kelimen (emrin) ile bütün mahlûkatını yarattın!

Onlarda senin dilediğin şekilde varlığa geldiler.

Ondan hiçbir şey gecikmedi.

Ve onda sana hiçbir yorgunluk isâbet etmedi.

Senin arşın suyun üzerindeydi.

Zulmeti havanın üzerinde yarattın!

Melekler, senin arşını taşıyorlar.

Melekler, sana tesbih (ve takdis) ile hamd ediyorlar.

Mahlûkat sana itaat ediyor.

Senin korkundan huşû ediyorlar, boğun eğiyorlar sana...

Ondan senin nurundan başka hiçbir nur görünmüyor!

Onda hiçbir ses duyulmuyor; ancak senin duyurdukların işitiliyor.

Sonra sen, nurunun hazinelerini ve hikmetinin taraflarını açtın!

İkisi gece ve gündüz oldular.

Ve ikisi senin emrinle değişmektedirler!"⁶⁴

**قَالَ عَزِيزٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
"يَا رَبِّ أَمَرْتَ الْمَاءَ فَجَمَدَ فِي وَسْطِ الْهَوَاءِ، فَجَعَلْتَ مِنْهُ
سَبْعًا وَسَمَّيْتَهَا السَّمَوَاتِ، ثُمَّ أَمَرْتَ الْمَاءَ يَنْفَتِقُ مِنَ
التُّرَابِ، وَأَمَرْتَ التُّرَابَ أَنْ يَتَمَيَّزَ مِنَ الْمَاءِ، فَكَانَ ذَلِكَ،
فَسَمَّيْتَ جَمِيعَ ذَلِكَ الْأَرْضِينَ وَجَمِيعَ الْمَاءِ الْبَحَارَ".**

Uzeyr Aleyhisselâm buyurdu:

-"Ya Rabbi!

⁶⁴ Tefsîrû ibni Ebî Hatim: c. 1, s. 412, hadis no: 1467,

Sen suya emrettin; su havâ'nın ortasında dondu!
Ondan yedi (kat semayı) yarattın! Ve ona semavât
ismini verdin!

Sonra emrettin; ondan toprak yaratıldı.

Sonra toprağa emrettin; ondan ayrıldı.

Bu oldu.

Bunların hepsine "arızlar" ismini verdi.

Ve suların hepsini de "denizler" ismini
verdiniz..."⁶⁵

قَالَ عَزِيزٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
اللَّهُمَّ رَبِّ إِنَّكَ تَسَمَّيْتَ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،
لَأَنَّكَ تَرَحَّمُ الْخَاطِنِينَ وَتَتَجَاوَرُ عَنِ الْمُنْذِبِينَ،
وَتَسَمَّيْتَ الْجَوَادِ، لِأَنَّكَ تُعْطِي أَكْثَرَ مِمَّا تُسْأَلُ،
إِنَّمَا نَحْنُ خَلْقُكَ وَعَمَلُ يَدَيْكَ، خَلَقْتَ أَجْسَادَنَا فِي أَرْحَامِ
أُمَّهَاتِنَا وَصَوَّرْتَنَا كَيْفَ تَشَاءُ، بِقُدْرَتِكَ جَعَلْتَ لَنَا أَرْكَانًا،
وَجَعَلْتَ فِيهَا عِظَامًا، وَشَقَقْتَ لَنَا أَسْمَاعًا وَأَبْصَارًا، ثُمَّ
جَعَلْتَ لَهَا فِي تِلْكَ الظُّلْمَةِ نُورًا وَفِي ذَلِكَ الضِّيْقِ فُسْحًا،
وَفِي ذَلِكَ الْفَمِ رُوحًا، ثُمَّ هَيَّأْتَ لَهَا بِحِكْمَتِكَ رِزْقَ الْحَامِلِ
وَالْمَحْمُولِ، كِلَاهُمَا أَنْتَ تَحْمِلُ وَتَرْزُقُ،
فَلَمَّا أَخْرَجْتَهُ لِمُدَّتِهِ أَمَرْتَ الْأَرْكَانَ فَتَجَلَّبَبَتْ وَأَمَرْتَ الْعُرُوقَ
فَتَشَبَّكَتْ،
وَخَلَقْتَ لَهُ لَبَنًا صَافِيًا مِنْ فَضْلِكَ، وَجَعَلْتَهُ لِحْلُوقِكَ الَّذِي
خَلَقْتَ رِزْقًا،
ثُمَّ هَيَّأْتَ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ رِزْقًا يَقُوتُهُ عَلَى مَشِيئَتِكَ،
ثُمَّ وَعَظَّمْتَهُ بِكِتَابِكَ،

⁶⁵ Tefsîrû ibni Ebî Hatim: c. 5, s. 182, hadis no: 7120,

ثُمَّ قَضَيْتَ عَلَيْهِ الْمَوْتَ لَا مَحَالَةَ,
ثُمَّ أَنْتَ تَعِيدُهُ كَمَا بَدَأْتَهُ".

Uzeyr Aleyhisselâm münâcâtta bulundu:

- "Allâhım! Sen "Rahmân", "Rahîm" ve "rahmet edicilerin en rahimi" ismini aldın!

Çünkü sen hata edenlere rahmet edersin!

Günahları bağışlarsın! (günahlarını geçersin)

Sen "cömert" ismini aldın. Çünkü sen gerçekten istenen şeylerden daha çoğunu verirsin!

Biz, senin yaratıkların (mahlûkatın)ız!

Ve senin kudret elinin ameliyiz!

Annelerimizin rahimlerinde sen bizim cesedlerimizi yarattın! Ve dilediğin gibi bizleri tasvir ettin! Bize şekil ve sûret verdin!

Kudretinle bize erkân (a'zalar) verdin!

Onun içinde kemikler yarattın.

Kulak (işitme) ve göz (görme) açtın!

Sonra sen bu zulmette bize nur verdin.

Bu darlıkta genişlik ihsan ettin!

Bu ağızda ruh verdin!

Sonra hikmetinle hamile ve onun hamlinin rızkını hazırladın!

Her ikisini de sen taşır ve sen rızıklandırırısın!

Müddeti dolduğunda (o bebeği) dışarıya çıkarttığın zaman; erkâna (a'zalarına) emrettin; olgunlaştılar.

Damarlarına emrettin; oluştular.

Fazl-u kereminden onun için saf süt yarattın!

Yarattığın mahlûkatına da rızık yarattın!

Sonra yine fazl-ü kereminle ona yetecek kadar rızık meşîetine (ilâhî irâdene göre) takdir buyurdun! (Sebeplerini hazırladın)!

Sonra ona kitabınla vaaz ettin!

Sonra ona kaçınılmaz olan ölümü takdir ettin!

Daha sonra sen onu ilk yarattığın gibi bir daha yaratırsın!"⁶⁶

قَالَ عَزِيزٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
يَتَجَلَّى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْعَلِيُّ عَلَى كُرْسِيِّ الْكِبْرِيَاءِ
وَالنُّورِ، وَيَحْكُمُ بَيْنَ الْعِبَادِ حُكْمًا لَيْسَ فِيهِ ظُلْمٌ، وَلَيْسَ بَعْدَهُ
تَظَالُمٌ، فَيُنْصَفُ الْعَبْدُ مِنَ السَّيِّدِ، وَالذَّلِيلُ مِنَ الشَّرِيفِ،
وَيَقُولُ لِخَلْقِهِ حِينَ يَجْمَعُهُمْ: "
أَنْظُرُوا بِمَنْ كَفَرْتُمْ، وَحَقٌّ مَنْ جَدَدْتُمْ، وَقَوْلَ مَنْ كَذَّبْتُمْ،
وَأَنْظُرُوا مَا أَعَدَدْتُ لَكُمْ هَذَا مُلْكٌ وَنُعِيمٌ وَنُصْرَةٌ وَسُرُورٌ،
وَهَذَا الزَّقِيمُ الْحَمِيمُ، وَالْوَيْلُ الطَّوِيلُ،
وَالنَّاسُ قِيَامٌ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ".

Uzeyr Aleyhisselâm buyurdu:

Allâh Tebâreke ve Teâlâ hazretleri, Kibriyâ ve Nur Kürsî üzerine tecelli eder!

Kulların arasında hükmeder! Onda asla zulüm ve haksızlık yoktur!

Ve ondan sonra da kulların arasında asla zulüm etmek olmaz!

Köle, efendisinden hakkını alır!

Zefîl şeriften insafla hakkını alır.

Allâhü Teâlâ hazretleri, mahlûkatını topladığı zaman; mahlûkata buyurur:

-"(Ey kullarım) Kimi inkâr ettiğiniz (ve kime nankörlük ettiğinize) bakın!

Ve kendisine karşı geldiğinizin hakkını (azâmet ve saltanatını) görün!

⁶⁶ Tefsîrû ibni Ebî Hatim: c. 10, s. 251, hadis no: 15758,

Kendisini yalanladığınız Rabbinizin sözüne bakın!

Sizin için hazırladıklarına bakın!

Bu mülktür!

Nimettir!

Sevinçtir.

Parlaklıktır!

Surûdür!

Bu da (cehennemde) zekkûmdur! Kaynar sudur!

Uzun bir ah-ü vâhtır. Veyl'dir!

İnsanlar, âlemlerin Rabbi için kıyâmdadır!"⁶⁷

Yalan Yere Yemin Etme Anne Babaya Karşı Gelme

أوحى إلى عزيز !

يا عزيز ! لا تحلف بي كاذبا فإني لا أرضى عن من يحلف بي كاذبا ،

يا عزيز ! والديك فإنه من بر والديه رضيت ، وإذا رضيت باركت ، وإذا باركت بلغت النسل الرابع ،

يا عزيز ! لا تعق والديك فإنه من يعق والديه غضبت وإذا غضبت لعنت ، وإذا لعنت بلغت النسل الرابع.

Üzeyr Aleyhisselâm vahiy olundu:

Ey Üzeyr! Benim adımla yalan yere yemin etme!

Zira ben azîmüşşan, yalan yere benim adımla yemin edenlerden asla razı olmam!

Ey Üzeyr! Anne ve babana iyilik et! Zira kim anne ve babasına iyilik ederse; elbette o kişiden razı olurum. Ben bir kişiden razı olursam; onu mübarek kılarım. Ben

⁶⁷ Tefsîrû ibni Ebî Hatim: c. 11, s. 341, hadis no: 17813,

mübarek kıldığım zaman, bu bereket onun dört nesline kadar ulaşır.

Ey Üzeyr! Asla anne ve babana karşı gelme! Zira kim anne ve babasını incitirse; ben ona gadap ederim!

Ben azîmüşşan birine gadap ettiğim zaman; ona lanet ederim. Birine lanet ettiğim zamanda onun dördüncü nesline ulaşır. (Lanetim onun dördüncü kuşak evlatlarına kadar tesir eder!)⁶⁸

Beni Mahlûkata Şikâyet Etme

حى الله إلى أخي العزيز :
يا عزيز إن أصابتك مصيبة فلا تشكني إلى خلقي ، فقد
أصابني منك مصائب كثيرة ولم أشكك إلى ملائكتي ،
يا عزيز ! اعصني بقدر طاقتك على عذابي وسلني
حوائجك على مقدار عملك ولا تأمن مكري حتى تدخل
جنتي ،

فاهتز عزيز يبكي فأوحى الله إليه :
لا تبك يا عزيز ! فان عصيتني بجهلك غفرت لك بحلمي
لاني حلیم لا أعجل بالعقوبة على عبادي وأنا أرحم
الراحمين

Allâhü Teâlâ hazretleri, kardeşim Üzeyr Aleyhisselâm'a vahyetti:

Ey Üzeyr! Eğer sana bir musibet dokunsa; beni mahlûkatıma şikâyet etme!

Gerçekten senden bana birçok musibetler isabet etti; ama ben asla seni meleklerime şikâyet etmedim!

⁶⁸ Musannif İbni Ebî Şeyba: c. 8, s. 252,

Ey Üzeyr! Azabıma olan tâkâtın kadar bana isyan et!

Amelin miktarı kadar ihtiyaçlarımı benden iste!

Benim mekrimden asla emin olma! Ta cennette girinceye kadar!

Bunun üzerine Üzeyr Aleyhisselâm titredi. Ve ağlamaya başladı. Allâhü Teâlâ hazretleri kendisine vahyetti:

-"Ey Üzeyr! Ağlama!

Sen bilmemezlikten bana isyan ettin; bende ilimle sana mağfîret kıldım. (Seni bağışladım). Çünkü ben azîmüşşan halim'im! Kullarıma ceza vermede asla acele etmem!

Ve ben azîmüşşan rahmet edenlerin en rahimiyim!"⁶⁹

Vefatı

Uzeyr Aleyhisselâmın ikiyüz (200) yaşında iken vefat etti.

Sadece yüz yılını yaşadığı ikiyüz sene! ...

Uzeyr Aleyhisselâm kardeşi Azer ile aynı gün doğdu.

Uzeyr Aleyhisselâm elli yaşında iken vefat etti.

Yüz sene sonra dirilip, elli yıl daha yaşadı.

Sonra kardeşi Azer ile birlikte yine aynı gün vefat etti.

İki kardeşin doğum ve ölüm tarih ve günleri aynı iken **Allâh** kudretiyle **Uzeyr Aleyhisselâm**'ın ömrü ikiyüz sene idi.⁷⁰

Bu ikiyüz senenin sâdece yüz senesini yaşayarak geçirmişti.

⁶⁹ Kenzul-Ummâl: 32341,

⁷⁰ Mir'ât-i Kâinât c. 1, s. 284

Uzeyr Aleyhisselâmın Kabri

Uzeyr Aleyhisselâm'ın vefat yeri kesin olarak bilinmiyor.

Uzeyr Aleyhisselâmın kabrinin yeri de ihtilaflıdır.

İslâm dünyanın birçok değişik yerlerinde, Uzeyr Aleyhisselâmın adına türbe ve ziyâret yerleri bulunmaktadır.

Siver Köyündedir

Uzeyr Aleyhisselâmın mezarı ve zeyâretgahı Adıyamann Gerger ilçesinin Siver köyündedir⁷¹.

Vakıfnâme

Osmanlı döneminde, Uzeyr Aleyhisselâmın Siver köyünde ki ziyâretgahının vakıfnâmesi bir taşa işlenmiş (yazılmış) halde bulunuyordu.

Dördüncü Murad tarafından yazıldığı tahmin edilen bu vakıfnâmeler, daha sonra o bölgenin zalimleri tarafından yerinden sökülerek Fırat'a atıldı. Ve o yerler de o kişiler tarafından zapt edildi⁷².

Halkın Teveccühü

⁷¹ Şu an Türkiye de ziyaret edilen tek yer burasıdır. Buranın halka ve ilim çevrelerine anlatılması ve duyurulması gerekir. Halka tanıtılması gerekir.

⁷² Uzeyr Aleyhisselâmın vakfınânesinde neler yazılı olduğu, nerelerin bu vakfa ait olduğu ve bu vakfın mahiyetinin ne olduğu, bu vakfın neler içerdiği araştırmaktayız..

Siver köyünde bulunan, Uzeyr Aleyhisselâmin ziyâretgahına halkımız tarafından büyük bir teveccüh vardır.

Bölge halkın çoğunun adı "**Uzeyr**"dir.

Adıyamanın Kâhta ve Gerger ilçesinde, adını bilmediğiniz herhangi bir kişiye "**Uzeyr**" diye seslenebilirsiniz.

Uzeyr Aleyhisselâmin Türbesi

Uzeyr Aleyhisselâmin Siver köyünde ki türbesi, Osmanlı döneminde, o bölgede yaşayan ve halk tarafından çok sevilen ve "**deli seyyid**"⁷³ diye meşhûr olan "**divâne**" ve "**mezcûb**" bir zat tarafından yapılmıştır.

73 **Deli seyyid**'in asıl ismi, Hüseyin bin Ahmed'tir. Seyyid Hüseyin mal'a mülk'e ve dünya'ya önem vermeyen zahid ve ehli takvâ bir âlimdi. Aynı zamanda iyi bir halk hekimiydi. Bütün varını fakirlere dağıtır. Her sene sonbaharda, fakir çocuklarını toplar topluca sünnet ederdi. İyi bir hekimdi. Hastaları tedavi eder. Aynı zamanda iyi bir baytardı. Hastalıklı hayvanları tedavi eder ve sahipsiz hayvanların bakımını üstlenirdi. Mazlumun yanında yer alır ve herkese yardım etmeye çalışırdı. Bozova, Kahta, Gerger ve Siverek'in köylerinde yaşamıştır. Bütün ömrünü insanlığa Rabbini, Peygamberini dinini, kitabını, ve insanlığı öğretmekle geçirdi. Köy tapularının ilk verildiği dönemde Adıyaman-Kahta'nın eşrafından "Hacı Bek" ailesinin ileri gelenleri ve o dönemin devlet erkanı kendisine;

-Efendim! Daireye gel de size bir iki köy tapu edelim, derler. O:

-Hayır, der.

-Çocuklarınız büyüdü. Hep böyle gidecek değildir. Çocuklarınızın istikbalini düşünün.

-Evladım hayırlı olurlarsa dünya malına ihtiyaçları olmaz. Hayırsız olurlarsa gözlerini dünya malı doldurmaz... Onlar için kendimi tehlikeye atamam. Ben köy istemiyorum. Mal istemiyorum. Mülk istemiyorum. Siz bana dünya'dan imanla

Türbe daha birçok yenilikler ve tamirler geçirdi.
Şu an türbenin yanında cami ve misâfirhane vardır.
Ve diğer barınma tesisleri bulunmaktadır.

Keşif Yolu İle Kabrin İçi Bilinir Mi?

Keşif yolu ile kabrin içi bilinir mi?

İslam akaidine göre “Evliyâullah’ın kerâmeti hakdır”⁷⁴ Allâh’ın velî kullarının, bir kabrin durumunu bilmeleri Allâh’ın onlara verdiği bir ihsan ve kerâmettir... İstanbul'un fethinden sonra, Fatih Sultan Mehmed Han,⁷⁵ Akşemseddîn Hazretlerine,⁷⁶ geldi.

Akşemseddin Hazretleri, Efendimiz (s.a.v.) Hazretlerinin

لَتَفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ فَلْنَعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَلْنَعْمَ الْجَيْشُ
ذَلِكَ الْجَيْشُ

-“İstanbul elbette fethedilecek, onu fetheden emîr ne güzel emîr’dir ve onun asker ne güzel askerdir”⁷⁷ övgüsüne nail olan yüce Padişahı büyük bir sevgi ile karşıladı.

gitmem için dua ediniz, der. Seyyid Hüseyin hazretlerinin doğum tarihi kesin belli değildir. Rumî 1312 (M. 1896) yılının son baharında Adıyaman- Kahta'nın Til köyünde vefat etti.

⁷⁴ Haşiyetü'l-Kestefî alâ Şerh-i Akâid, s. 175

⁷⁵ Fatih Sultan Mehmed Han Hazretleri; Osmanlı pâdişahlarının yedincisi. İstanbul fâtihi olup, İkinci Murad Han'ın oğludur. 1431 (H. 833) tarihinde Edirne'de doğdu, 1481 tarihinde Venediklerin isteği ve teşviki ile Yahudî dönmesi olan doktoru Yakup Paşa tarafından zehirlenerek şehid edildi.

⁷⁶ Akşemseddîn Hazretlerinin asıl ismi Muhammed b. Hamza olup; lakabı Akşeyh'tir. Evliyâ'nın büyüklerinden Şihâbuddin Sühreverdi Hazretlerinin neslindedir. 1390 (H. 792) senesinde Şam'da doğdu. 1459 (H. 863) yılında Bolu-Göynükte vefat etti.

⁷⁷ Camiu's-Sağîr c. 1, s. 444, Hadis no: 7223

-“Hocam! Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden, mihamdâr-i Resûlullah olan Ebû Eyyûb’el-Ensârî Hazretlerinin⁷⁸ mübârek kabirlerinin İstanbul surlarına yakın bir yerde olduğunu tarih kitaplarından okudum.

Yerinin bulunması ve bilinmesini bilhassa ricâ ederim.” dedi.

O zaman Akşemseddin Hazretleri:

-“Şu karşı yakadaki tepenin eteğinde bir nûr görüyorum. Orada olmalıdır,” dedi.

Akşemseddin Hazretleri, Padişah ile birlikte oraya gittiler.

Akşemseddin Hazretleri oradaki bir çınardan iki dal aldı.

Birini bir tarafa diğerini az öteye dikti ve:

-“Bu iki dal arası Mihmandâr-i Resûlullah’ın kabri şerifleridir,” buyurdu.

Sonra kaldıkları yere döndüler. Fatih Sultan Mehmed Hân, Akşemseddin Hazretlerine inandı. Zerre kadarda olsa şüphesinin kalmaması için, o gece silahdârına:

-“Gidin, Akşemseddin Hazretlerinin diktiği çınar dallarının ortasına şu mührümü gömün ve o dalları yirmişer adım güney tarafına çekin,” dedi.

⁷⁸ Ebû Eyyûb-i Ensârî hazretlerinin asıl adı, Hâlid bin Zeyd’dir. Ebû Eyyub Ensârî Hazretleri, Medine’de doğdu. Hicrette, Efendimiz (s.a.v.) Mescid-i Nebevî ve evi yapılışına kadar tam altı ay onun evinde kaldı. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri, Bedir, Uhud, Hendek, Hudeybiyye ve diğer bütün gazvelerde bulundu. Ebû Eyyub el-Ensârî Hazretleri, cemal ve sıffin hadiselerinde hep Hazret-i Alî’nin yanında yer aldı. Hazret-i Alî şehid düşesiye kadar hiç yanından ayrılmadı. Hazret-i Muaviye (r.a.) tarafından gönderilen ordunun içinde Yezid ile birlikte İstanbul’un fethine geldi ve 677 (H. 52) yılında İstanbul’da şehit oldu.

Sabah olunca Fatih Sultan Mehmed Hân, Akşemseddin Hazretlerinden, Ebâ Eyyub el-Ensârî Hazretlerinin kabri şeriflerini tekrâr tayin etmesini ricâ etti.

Tekrâr gittiler. Akşemseddin Hazretleri, silâhdârın diktiği dalların dikildiği yere bakmadan doğruca eski yerde durdu.

-“Dalların yeri değiştirilmiş, Hazret-i Hâlid (Ebâ Eyyub el-Ensârî) buradadır,” dedi.

Silâhdâra da dönerek:

-“Padişah’ın mührünü çıkarın kendisine verin,” dedi.

Bunun üzerine Fatih, Akşemseddin Hazretlerine,

-“Kalbimde hiç şüphe kalmadı. Ama tam inanmam için bir alâmet daha gösterirmisiniz?” dedi. Akşemseddin Hazretleri:

-“Burayı kazın! Tam inanmanız için burayı kazmanız lazım. Kabrin baş tarafından biraz kazılınca üzerinde, “Bu Hâlid bin Zeyd’in mezarıdır” yazılı bir taş karşınıza çıkar.” Dedi.

Kazdılar.

Padişah, âlimler, devlet erkânı ve bütün idâreciler oradaydı.

Hayretle kazdılar.

İtina ile kazdılar. Mermer bir taş çıktı gerçekten Akşemseddin Hazretlerinin dedikleri gibi üzerinde “Hâzâ Kabrû Hâlid bin Zeyd” yani “Bu Hâlid bin Zeyd Ebâ Eyyub el-Ensârî Hazretlerinin kabridir” yazılı olduğu görülünce oranın Ebâ Eyyûb el- Ensârî Hazretlerinin kabri olduğu anlaşıldı.

Kazım sırasında, kabrin ayak ucuna yakın bir yerden, tatlı bir su çıktı. Buradan insanı kendinden geçirecek hoşlukta güzel kokular etrafa yayılmaya başladı.⁷⁹

Bu güzel hâl ve büyük kerâmeti gören Fatih Sultan Mehmed Hân'ın vücudunu bir titreme aldı. Bu hâl geçince şöyle dedi:

-“Zamanımda Akşemseddin Hazretleri gibi, bir zâtın bulunmasından duyduğum sevinç, İstanbul'un alınmasından duyduğum sevinçten az değildir,” dedi.⁸⁰

Peygamberlerin Kabri

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hazretlerinden başka hiçbir peygamberin kabri kesin olarak belli değildir⁸¹.

Hatta İbrâhim Aleyhisselâmın kabri bile olduğu yer kesin değildir. Bu gün bilinen kabrinin olduğu bölgededir. Ama yeri tam olarak kesin değildir.

Bundan dolayı, Uzeyr Aleyhisselâmın Siver köyünde bulunan kabrini ziyâret edenlerin,

-“Burası Uzeyr Aleyhisselâmın makamı mı?”

-“Uzeyr Aleyhisselâmın uyuma yeri mi?”

-“Uzeyr Aleyhisselâmın gerçek mezârı mı?”

Şüpheli sorularını sormak ve sorgulamak yerine;

-“**Burası Uzeyr Aleyhisselâma izâfe edilen mübârek bir yerdir!**” diyerek; saf bir niyetle ziyaret ederlerse; maddî ve manevî olarak faydalarını görürler.

⁸¹ Feyzü'l-Kadir: hadis no: 8171,

Neden bir başka yere Uzeyr aleyhisselâmın ziyaretgâhı denilmiyor?

Peygamberlerin kabirlerini ziyâret etmek sünnettir⁸².

İsa Aleyhisselâm'ın Hazret-i Uzeyr'i Diriltmesi

Uzeyr Aleyhisselâm'dan asırlar sonra, İsa Aleyhisselâm peygamber olarak gönderildi.

İsa Aleyhisselâmın büyük mü'cizelerinden biri de onun Allâhın izniyle ölüleri diriltmesiydi.

Yahudîler, İsa Aleyhisselâm'ın ölüleri diriltmesini bir türlü kabullenmediler.

- "Bu bir oyundur," dediler.

İsa Aleyhisselâm'a geldiler,

- "Sen ölüleri mi diriltiyorsun?" diye sordular.

İsa Aleyhisselâm:

- "Allâh'ın izniyle ölüleri diriltiyorum."

Yahudîler:

- "Ey İsa! Sen yakında vefat edenleri diriltiyorsun. Mümkündür ki bu dirilttiklerin belki kalp sektesinden ölmüşlerdir... Onlar, kalp krizini atlattıktan sonra tekrâr kendilerine geliyorlardır. Sende ben ölüleri diriltiyorum, diye geçiniyorsun!"

İsa Aleyhisselâm, sordu:

- "Ne istiyorsunuz?" Yahudîler:

- "Senden çok önceleri ölmüş bir kişiyi diriltmeni istiyoruz."

İsa Aleyhisselâm, sordu:

- "Meselâ kimi?"

Yahudîler, derin derin düşündüler. İçlerinden biri:

- "Uzeyir Aleyhisselâm'ı diriltmeni istiyoruz," dedi.

⁸² Feyzü'l-Kadir: hadis no: 9286,

Uzeyr Aleyhisselâm'ın mezarına gittiler.

Yahudîler, büyükçe bir ateş yaktılar. Alevleri göklere yükseliyordu. Orada toplanan halkın gözünün önünde İsa Aleyhisselâm'a seslendiler:

- "Ey İsa! Eğer, Uzeyr Aleyhisselâm'ı diriltmezsen, seni bu ateşte yakarız," dediler.

Yahudîler, Uzeyr Aleyhisselâm'ın mezarını kazdılar.

Taştan olan mezarın taputunun kapağını kaldıramadılar.

Gelip, hadise'yi İsa Aleyhisselâm'a anlattılar:

- "Ey İsa! Biz Uzeyr Aleyhisselâm'ın kabrinin taşını kaldıramıyoruz. Bize yardım et," dediler. İsa Aleyhisselâm:

- "Bana bir kâse su getir," dedi

Yahudîler, İsa Aleyhisselâm'a bir bardak su getirdiler. İsa Aleyhisselâm, o suya okudu. Okuduğu suyu Yahudîler verdi:

- "Bunu tabuta saçın," dedi.

Yahudîler, o suyu götürüp, Uzeyr Aleyhisselâm'ın mübârek tabutuna saçtılar.

Tabutunun kapağı açıldı.

Uzeyr Aleyhisselâm'ın mübârek cesedi olduğu gibi duruyordu. Çünkü peygamberler çürümez. Toprak, peygamberlerin mübârek vücutlarını yemez. Onlara haramdır.

İsa Aleyhisselâm, çanaktaki sudan biraz Uzeyr Aleyhisselâm'ın üzerine serpti.

Bütün Yahudîler toplanmışlardı.

Âlimleri oradaydı.

Câhilleri oradaydı.

Zâlimleri oradaydı.

Avâmları oradaydı.

Kadın- erkek bütün Yahudîler toplanmışlardı.

Yahudîler, işlerini güçlerini bırakmışlardı.

Hep oraya toplanmışlardı.

Her kes Uzeyr Aleyhisselâm'ı merak ediyordu.

İsa Aleyhisselâm'ın onu nasıl dirilteceğini merak ediyorlardı. Yahudîler, meraklı bir gözle, şaşkın şaşkın İsa Aleyhisselâm'a bakıyorlardı.

İsa Aleyhisselâm, Uzeyr Aleyhisselâm'ın mübârek yüzüne bakıyordu.

Yahudîler, yaktıkları ateşin için hâ bire odun atıyorlardı. Meşe odunları yandıkça alevleri göklere doğru yükseliyordu.

Yahudî'nin biri seslendi.

-"Ey İsa! Bu ateşi görüyor musun?"

İsa Aleyhisselâm, yüzün, Hazret-i Uzeyr'den ayırtmadı. Dönüp ateş bakmadı

-"Evet!" dedi.

Yahudî böbürlenerek:

-"Eğer Uzeyr Aleyhisselâm'ı diriltemezsen seni bu ateşte yarız. Bizden af dileme. Bunu sen istedin. Seni bu gün asla bağışlamayız."

Yahudîler, bir ağızdan bağırıyorlardı.

-"Bizden merhamet dileme. Eğer Uzeyr Aleyhisselâm'ı diriltemezsen seni bu ateşte yakarız."

İsa Aleyhisselâm:

-"Merhametsiz olduğunuzu biliyorum. Daha önce birçok peygamber ve Sâlih insanı öldürdünüz..."

Eğer Uzeyr Aleyhisselâm'ı Allâh'ın izniyle diriltirsem iman'a gelir misiniz?"

Hepsi bir ağızdan bağırıyorlardı:

-"Evet, Allâh'ın varlığını, birliğini ve senin O'nun kulu ve peygamberi olduğunu tasdik ederiz."

İsa Aleyhisselâm, Uzeyr Aleyhisselâm'a seslendi: -"Ey Uzeyr! Allâh'ın izniyle diril,"

Yahudîlerin şaşkın bakışları içerisinde Uzeyr Aleyhisselâm, dirildi.

Kalktı, oturdu.

İsa Aleyhisselâm'a selâm verdi.

İki yüce insan konuştu.

Yahudîler, yine iman etmediler.

Uzeyr Aleyhisselâm'a sordular:

"Ey Uzeyr, bu kişi (İsa Aleyhisselâm) hakkında ne dersin?"

Uzeyr Aleyhisselâm:

"Ben şehâdet ederim ki, İsa Aleyhisselâm, Allâh'ın kulu ve resûlüdür," dedi.

Yahudîler, yine iman etmediler.

"Ey İsa! Sen, Uzeyr Aleyhisselâm'ı da büyüledin. Bu ne büyük bir sihir!" dediler.

Sihirbâzlıkla itham ettikleri İsa Aleyhisselâm'a:

"Ey İsa! Müsaade et, Uzeyr Aleyhisselâm, aramızda yaşasın," dediler.

Uzeyr Aleyhisselâm, Yahudîlerin, İsa Aleyhisselâm'a yaptıkları eziyeti görmek istemediği içinde olsa, yaşamak istemediğini bir an evvel, kabrine varmak istediğini belirtti.

İsa Aleyhisselâm:

"Hayır, onu hemen kabrine iletin" buyurdu.

Onu kabrine iletirken, Uzeyr Aleyhisselâm çoktan vefat etmişti.

Bu mucizeyi gören, Yahudîler, daha da azdılar.

Şımarıldılar.

Fakir ve garibân insanların çoğu da imana geldi⁸³.

UZEYR ALEYHİSSELÂMIN ZİYARETGÂHI

⁸³ Arâisü'l-Mecâlis, Mir'ât-i Kâiat, c. 1, s. 305, Nişancızâde,

Uzeyr aleyhisselam'ın ziyâretgâhı Adıyaman - Gerger'in Siver köyündeki mübârek yerdir.

Uzeyr Aleyhisselam'ın türbesi, Mü'minlerin ziyâretgâhıdır.

İnsanlar, O yüce zâtın huzurunda maneviyâtı teneffüs etmek ve ilâhî feyz'den istifâde etmeye çalışıyorlar.

Uzeyr Aleyhisselâmı Rüyâ'da Görmek

Kim, rüyâsında Uzeyr Aleyhisselâmı görürse; kişi ilim sahibi olur.

Özellikle câhil halka ilim öğretir.

Birçok kişinin hidâyetine sebep olur. Halkı tarafından çok sevilir.

Hayatının başlarında sıkıntı görür; ama sonra kurtulur. Çok rahat bir hayat yaşar⁸⁴.

Halkımızın Uzeyr Aleyhisselâm'a olan sevgisi

Halkımızın **Uzeyr Aleyhisselâm**'a büyük sevgi ve saygısı vardır.

O civarda birçok kişinin adı "**Uzeyr**"dir.

Kâhta ve Gerger'de adını bilmediğiniz kişilere "**Uzeyr**" diye seslenebilirsiniz.

Çünkü erkeklerin çoğunun adı "**Uzeyr**"dır.

Uzeyr Aleyhisselâmın Vefatından Sonra

Uzeyr Aleyhisselâmın vefatından sonra Yahudîler tamamen sapıttılar.

⁸⁴ Tefsîru'l-Ahlâm, s. 4

Yahudîlerin başına gelen birinci musîbet ile ikinci felâket arasında ki zamanı kesin olarak tahmin etmek mümkün değildir.

Buhtunnasr'ın Kudüs-ü Şerifi tahrip etmesi ile **Hazret-i Yahyâ'nın** doğumu arasındaki zaman dörtüzyaltmışbir (461) senedir. (Tahminen beş- altı asırdır).⁸⁵

Sapıtan Yahudîlere doğru yolu göstermesi için **Cenab-ı Allah, İsâ Aleyhisselâm'ı**⁸⁶ Peygamber olarak

⁸⁵ El-Câmiu'l-Ahkâmu'l-Kurân, c. 10 s. 199, Muhammed bin Ensâr el-Kurtubî, Dâru'l-Fikir, Beyrut

⁸⁶ **İsâ Aleyhisselâm: İsrâiloğullarına** gönderilen ve Kur'an-ı Kerimde adı zikredilen peygamberlerdendir. Annesi hazreti Meryemdir. **Allâh** onu babasız olarak yarattı. Otuz yaşında peygamber oldu, ona “**İncîl**” adlı ilâhî kitap gönderildi. Üç sene peygamberlik yaptı. **İsâ Aleyhisselâm**, beşikte konuştu. **Allâh**'ın izni ile ölüleri diriltirdi. Onun duasının bereketiyle, anadan doğma körlerin gözlerine nur girer, eliyle dokunduğu hastalar iyileşirdi. Çamurdan kuş yapıp üzerine üfleyince, o çamur parçası **Allâh**'ın izni ile kuş olup uçardı. Tevrâtı ve hazreti **Musâ**'yı tasdik eden **Hazret-i İsâ** kendisinden sonra “**Ahmed**” adında bir peygamberin geleceğini müjdeledi. 33 yaşında diri olarak göğe kaldırıldı. Kıyâmette yakın yeryüzüne tekrar inecektir. İmam-ı Rabbânî Hazretleri, “**Mektûbât**”ında bildirdiğine göre İmam-ı Azam Hazretlerinin içtihad ve mezhebine göre amel edecektir. “**Ümmet-i Muhammed**” in arasına katılmak için ettiği dua kabul olundu. **İsâ Aleyhisselâm** 'ın ahir zamanda dünyaya gelmesini **Efendimiz (s.a.v.)** bir hadisi şeriflerinde şöyle anlatmaktadır:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
حَكَمًا مُفْسِطًا فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ وَيَقْتُلَ الْخَنَزِيرَ وَيَضَعُ الْجُزْيَةَ وَيَفِيضُ الْمَالَ حَتَّى
لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ

“Canım (kudret) elinde bulunan (Allâh)'a andolsun ki, Meryem oğlu (Hz. İsa) adâletle hükmedici olarak aranızda inmesi çok sürmez. Salıp (istavroz)u kıracak, domuzu öldürecek ve cizye (verme mükellefiyetini halkın

gönderdi. **İsâ Aleyhisselam**'a yeni bir din ve kitab (İncîl) verildi. Yahudîler, **İsâ Aleyhisselam**'ı öldürmeye teşebbüs ettiler.

Cenab-ı Allah O'nu korudu.

Yahudîler, **Hazret-i İsâ**'yı öldüremediler, idamda edemediler, **İsâ Aleyhisselâm**'ın yerine bir benzerini idam ettiler.

Cenab-ı Allâh, **hazret-i İsâyı** göğe kaldırdı.

Zekeriyyâ Aleyhisselâmı Şehid Ettiler

Kendilerine doğru yolu göstermek için gelen **Zekeriyyâ Aleyhisselâm**'ı⁸⁷ bıçkı ile doğradılar⁸⁸.

omuzlarından) indirecektir. Mal o kadar çoğalacak ki (bedava verseler bile) hiçbir kimse onu kabul etmeyecektir.” (Sahihi Müslim c. 1, S. 93)

⁸⁷Zekeriyyâ Aleyhisselâm; İsrâiloğullarına gönderilen peygamberlerdendir. **Musâ Aleyhisselâm** ın dinini insanlara tebliğ etti. Marangozluk yaparak geçimini sağladı. İftirâ'ya uğradı.

Kavmi tarafından çok feci bir şekilde şehid edildi.

⁸⁸ Yahudîler, Zekeriyyâ Aleyhisselâm'a iftira etmekle kalmadılar, o yüce peygamberi şehid etmek için harekete geçtiler.

Zekeriyyâ Aleyhisselâm, Yahudîlerin elinden kurtulmak için firar etti.

Yahudîler bağurdılar:

-“Yakalayın”!

Bunun üzerine bütün Yahudîler o yüce peygamberin ardına düştüler.

Yahudîlerin o yüce peygambere hakaret ettiğini gören hayvanlar, ağladılar.

Nebâtât ağladı.

Allah'ın kudretiyle bir ağaç dile geldi:

-“Ey Allâh'ın Rasûlü! Bana gel de seni saklayayım!” diye seslendi.

Bunun üzerine Zekeriyâ Aleyhisselâm iki yarılan ağacın içine girdi. Ağaç tekrâr kapanarak eski halini aldı. Fakat Şeytan, Zekeriyâ Aleyhisselâm'ın elbisenin bir parçasını çekerek, ağacın dışında bıraktı. Onu takip eden Yahudîlere:

-“Ey Yahudîler! Zekeriyâ bu ağacın içindedir!” dey seslendi. Yahudîler, Şeytana güldüler.

Biri:

-“Hiç böyle şey olur mu? Bir insan nasıl ağacın içine girsin. Ağacın içine giren ölür,” dedi.

Şeytan, dışarıda bıraktığı elbiseyi gösterdi.

-“Bakınız!” diye seslendi.

Bütün Yahudîler, dönüp Şeytana baktı. Şeytan, Zekeriyâ Aleyhisselâm'ın cübbesinin ucunu göstererek:

-“Zekeriyâ bu ağacın içindedir”, dedi.

Yahudîler, birbirlerine dönüp sordular:

-“Onu nasıl öldüreceğiz?”

Bu sorunun cevabını bulamadılar.

Şaşkınlıklarını yine Şeytan bozdu:

-“Testere ile kesin!”

-“Olur mu?”

-“Neden olmasın?”

Yahudîlerden biri koşup evinden bir testere getirdi. Ağacı ortadan ikiye biçmeye başladılar.

Bıçkı kördü.

Bir türlü kesmiyordu.

Yahudîlerden biri bağırды:

-“Keskin bir testere getirip bizi yormasaydın olmaz mıydı?”

Zekeriyâ Aleyhisselâm'ı kör bir bıçkı ile doğradılar. Bıçkı Zekeriyâ Aleyhisselâm'ın mübârek bedenini keserken canı çok acıdı.

Sabretti.

Bir ara “ah” diye inlemeye teşebbüs etti.

Bu esnada Cenab-ı Allâh, Zekeriyâ Aleyhisselâm'a sabır ve metânet göstermesini emretti.

Yahudîler, kestiği ağacın içinde Zekeriyâ Aleyhisselâm'ın mübârek kanları akmaya başladı.

O yüce peygamberin mübârek kanını gören Yahudîler, rahatladılar.

Yahya Aleyhisselâmi Şehid Ettiler

Yahyâ Aleyhisselâm'ı⁸⁹ ise, kollarını keserek şehid ettiler.

⁸⁹**Yahyâ Aleyhisselâm; İsrâiloğullarına** gönderilen peygamberlerden ve **Zekeriyyâ Aleyhisselâm**'ın oğludur. Annesi **Elisâ** ve babası **Zekeriyyâ** doksan dokuz (veya yüzirmi) yaşına geldiği halde çocukları yoktu. **Zekeriyyâ Aleyhisselâm**'ın duasının bereketiyle doksanlık bir anneden doğdu. **Yahyâ Aleyhisselâm, küçük** yaşta Tevrat'ın hükümlerini öğrendi. Tenhâ ve ıssız yerlerde hep ibâdet ile meşguldu. **İsâ Aleyhisselâm'a** İncil nâzil olup; Tevratın hükümleri kalkınca İncilin hükümlerini öğrendi. Daha sonra Şama gidip orada halkı İncile davet etti. Yahudî hükümdarı birinci Herod kendi kardeşinin kızı (veya hanımının önceki kocasından olan kızı) ile evlenmek istedi. **Yahyâ Aleyhisselâm** "Böyle bir nikâhın **Hazret-i İsâ'nın** şeriatında helal değildir" dediği için, daha otuz dört yaşında iken başı kesilerek şehid edildi.

Bazı (tarihçiler) buyurdular: Allâhü Teâlâ Hazretleri, İsrâil oğullarının üzerine Farşlıları musallat kıldı.

Tavâif meliklerinden ismi Herodos olan Babil meliki onlarla savaş etti. Herodos, kendi ordusunun ileri gelen büyüklerinden birine;

"Ben İlâhim, adına yemin ettim; beyt-i maktâs'in ehline karşı zafer kazandığım zaman; elbette onların hepsini öldüreceğim. Hatta onların kanları askerlerimin arasında oluk oluk akıncaya kadar kanlarımı dökeceğim..."dedi.

İsrâil oğullarını karşı zafer kazanınca da onların öldürölmelerini emretti.

Beyt-i maktâse girdi.

Herodot, beyt-i maktâsin içine girdi. Orada İsrâil oğullarının kurbanlarını kesip, Allâhü Teâlâ hazretlerine arz ettikleri yere vardı.

Ve orada hâlâ akmakta olan bir kan gördü.

Herodot, onlara sordu:

"Bu kan nedir?" İsrâil oğulları:

"Bu Allâhü Teâlâ hazretlerinin bizden kabul etmediği bir kurbanın kanıdır!" dediler.

Heredot, onlara inanmadı.

Heredot, onlara:

-"Siz bana doğruyu söylemiyorsunuz!" dedi.

Ve bunun üzerine Yahudilerin büyüklerinden, ileri gelenlerinden, eşrafından ve reislerinden, gençlerini, eşlerini ve erkek çocuklarından tam yetmiş bin kişiyi orada öldürdü.

O akan kan yine de dinmedi.

Heredot, Yahudilere:

-"Eğer siz bana bu kanın hakikatini ve doğrusunu söylemezseniz; hepinizi öldürürüm; içinizden hiçbirini yeryüzünde bırakmam!" dedi.

Bunun üzerine Yahudiler:

-"O, peygamberimizin kanıdır! O, bize iyiliği emreder, kötülüğü nehyeder ve sizin geleceğinizi haber verirdi. Biz o peygambere inanmadık. Onu tastik etmedik. Onu öldürdük. İşte bu akan kanda onun kanıdır!" dediler.

Heredot, sordu:

-"O peygamberin adı neydi?" Yahudiler:

-"Yahya bin Zekeriyâ Aleyhisselâm idi!" dediler.

-"Şu anda beni tasdik ettiniz mi? İşte Rabbiniz bunun gibi, Rabbiniz sizden intikam alır!" dedi.

Yahya Aleyhisselâmı öldüren, kendisine Lâhut denilen bir Yahudi Melik idi. Onu Yahya Aleyhisselâmı öldürmeye teşvik eden ise Erbîl adında bir kadın idi.

Peygamberlerden yedi peygamberi öldürdü.

Yahya Aleyhisselâmın öldürülmesi, İsa Aleyhisselâmın göğe kaldırılmasından sonra oldu.

Onların doğru söylediklerini gördüğünde; hemen secdeye kapandı. Ve sonra (Yahya Aleyhisselâmın mübârek na'şî ve ruhâniyetine seslendi:)

-"Ey Yahya Aleyhisselâm! Benim Rabbin ve Senin Rabbin çok iyi biliyor ki, senin kavmine isabet eden ve başlarına gelen; onların sana yaptıklarından dolaydır. Onların içinden hiçbirisi kalmayınca kadar hepsi öldürülmeden kanın dinsin! Allâhın izniyle akması dursun! (Yoksa onların hepsini öldüreceğim)!" dedi.

Bunun üzerine Yahya Aleyhisselâmın akmakta olan kanı dindi.

İsrâil oğullarının üzerinde de öldürme hadisesi kaldırıldı.

Bunun üzerine komutan;

Yahudîlerin başına ikinci büyük belâ tecelli etti.

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ
الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ
أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا

“Eğer iyilik ederseniz kendinize etmiş, kötülük ederseniz yine kendinize etmiş olursunuz. Artık diğer (ikinci) cezalandırma zamanı gelince, yüzünüzü kara etsinler, daha önce girdikleri gibi yine mescid’e (mescid-i Aksâya) girsinler ve ellerine geçirdikleri her şeyi

-“İsrâil oğullarının inandıklarına bende iman ettim! Ve ben yakînen inandım ki, Yahya Aleyhisselâmın Rabbinden başka ilâh yoktur!” dedi.

Sonra İsrâil Oğullarına:

-“Herodot bana ordumun ayaklarının altına kanlar akıncaya kadar; Yahudîleri öldür!” diye emretti. “Ben, onun emrine asla karşı gelemem!” dedi.

Bunun üzerine İsrail oğulları:

-“Emir olunduğun şeyi yap!” dediler.

Komutan, bir hendek kazılmasını emretti. Bir hendek kazıldılar. İsrâil oğulları, hayvanlarını getirip o hendekte kestiler. Hayvanların kanları, askerlerin olduğu yere kadar aktı. Herodot bunu görünce; o komutanına, İsrâil oğullarının üzerinde artık öldürme işini kaldırmasını emretti.

Bu tarihten itibaren Yahudîlerden mülk ve risâyet (devlet ve hükümet) alındı.

Yahudîlere zillet verildi.

Hakaret verildi.

Meskenet verildi.

Her zaman ve her yerde horlandılar.

Sonra Herodot ve ordusu Babile döndü.

Yahya Aleyhisselâm’ın mübârek bedeninin parçaları başka başka şehirlerde. Kesik başı ise Şam’da ki Ümmeyye Camiindedir.

büsbütün tahrip etsinler (diye başınıza düşmanlarınızı musallat kıldık).’’⁹⁰

Kudüs-ü şerif’i alan Titos, Beytü’l-Makdisi yaktı.
Mescid-i Aksâ’nın içinde hınzır kesti.
 Leşini orada bıraktı. Tevrât’ı yaktı. Şehri yıktı.
 Bir milyondan fazla Yahudîyi savaşta telef etti.⁹¹

Diğerlerini de esir etti. Yahudîler, eskisinden beter oldular.

Yahudîler, yurtlarından edildiler.
 Asırlarca esâret hayatı yaşadılar.

Yahudîler dağıldılar. Herbiri bir devlete sığındı.
 İbret...

Yahudîlerin Üçüncü Helâkı

Titorus tarafından **Beyt-i Makdis**’te sürülmeleri üzerine Yahudîlerin herbiri dünyanın değişik bir ülkesine gittiler.

⁹⁰ İsrâ:17/7

⁹¹ Hak Dini Kurân Dili, c. 5, s. 3164, Hak Dini Kur’ân Dili c. 1, s. 473, Titos’un mescid-i Aksâyı tahrip etmesinden sonra Hıristiyanlar o mübârek mescidin yeri çöplük olarak kullandılar. **Hazret-i İlsâ**’nın göğe kaldırılmasından kırk sene sonra meydana gelen bu hadiseden **Hazret-i Ömer (r.a.)**’ın Kudüs şehrini fethettiği zaman kadar orası hep şehrin çöplüğü olarak kullanılmıştır. **Hazret-i Ömer (r.a.)** Mescid-i Aksâyı yeniden tamir etti. Hak Dini Kur’ân Dili c. 1, s. 473, 475

Hicâz bölgesine yerleşen Yahudîler, **Efendimiz** (s.a.v.) ile yaptıkları sözleşmelere riâyet etmedikleri için Hayber’de büyük bir mağlûbiyete uğradılar.

Yahudîlere ve dolayısıyla bütün insanlığa Cenab-ı Allah şöyle buyurmaktadır:

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُمْ عَلَيْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا

“(Yine Tevrâtta şöyle buyurmuştuk:) Olur (umulur) ki (bu ikinci fesattan sonra tevbe eder ve halinizi düzeltirsiniz de) Rabbiniz size merhamet eder. Ama tekrar fesâda dönerseniz (yeryüzünde yine fesat çıkarırsanız) biz de (cezaya) döneriz (sizi yine cezalandırırız). Biz cehennemi kâfirler için bir hapishâne yaptık.”⁹²

Yeryüzünde fesat çıkaran, insanlara zulüm eden ve sevgi, saygı ve hoşgörü kültüründen uzaklaşan toplumların helâkı mukadderdir.

Yahudîlerin Son Felâketi

Yahudîlerin maruz kalacakları son belâ ve fitne ahir zamanda meydana gelecektir.

Yahudîler, yine bir araya gelecekler.

Bir topluluk oluşturacaklar.

Yahudîlerle Müslümanların arasında bir savaş çıkacaktır.

Müslümanlar, Yahudîlerin kökünü kazıyacaktır.

Bütün Yahudîleri öldüreceklerdir.

Efendimiz (s.a.v.) o müthiş günü şöyle tarif etmektedir:

⁹² İsrâ: 17/8

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ وَحَتَّى يَخْتَبِيَ
الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ فَيَقُولُ الْحَجَرُ وَالشَّجَرُ
يَا مُسْلِمُ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي تَعَالَ فَاقْتُلْهُ إِلَّا الْغَرْقَدُ فَإِنَّهُ مِنْ
شَجَرِ الْيَهُودِ

“Müslümanlar, Yahudîlerle savaşımadıkça kıyamet kopmaz. Hattâ Yahudî bir taş ve ağacın arkasına gizlenir de taş ve ağaç(lar Allâhın takdiri ile dile gelir ve şöyle seslenirler:) ‘Ey Müslüman! Şu Yahudî benim arkamda (saklanmakta)dır. Gel de onu öldür; diyecek. Ancak Ğardak (ağacı) müstesnâ! Zirâ o Yahudî ağacındandır.”⁹³

Zamanını Allâh bilir.

Yahudîler yeryüzünde fesat çıkardıkları zaman Cenab-ı Allâh onların başına Müslümanları musallat edecektir.

Müslümanlar, bütün peygamberlerin, âlimlerin, evliyâ'nın ve bütün mazlumların intikâmını Yahudîlerden alacaktır...

Müslümanların İmtihanı

Yahudîlerden ibret almak lazım. İlâhî emir ve yasaklara uymadıkları zaman başlarına belâ, fitne ve musîbetlerin gelmesi sadece Yahudîlere mahsus ilâhî kanun (sünnet'üllâh) değildir.

Müslümanlar, Cenab-ı Allâh'ın emir ve yasaklarına uymadıkça ve Efendimiz (s.a.v.)'in feyizli ve nurlu yolunda sevgi ve barış sahiline doğru yürümedikçe fitne,

⁹³ Riyâzu's-Sâlihîyn Hadis no:1817

fesat, kan, düşmanlık ve belâlardan kurtulamazlar. **Efendimiz (s.a.v.)** bir hadisi şerifinde;

أُمَّتِي هَذِهِ أُمَّةٌ مَرْحُومَةٌ لَيْسَ عَلَيْهَا عَذَابٌ فِي الْآخِرَةِ
عَذَابُهَا فِي الدُّنْيَا الْفِتْنُ وَالزَّلَازِلُ وَالْقَتْلُ

“Benim şu ümmetim, esirgenmiş bir ümmet (-i merhume) dir. Onların üzerine ahirette azap yoktur. Onların azabı, dünyada fitne, zelzeleler ve birbirlerini öldürmeleri (ölüm hadiseleridir.)”⁹⁴

Eğer biz, her karış toprağında bir şehidin yattığı bu mukaddes vatani ve bu necip milleti seviyor, güzelim yurdumuzda insanlarımızın birlik ve beraberlik içerisinde yaşamalarını istiyorsak, mutlaka **Allâha** ve Resûlüne itaat etmeliyiz.

Çünkü Müslümanların arasına birlik, beraberlik, sevgi ve kardeşliğin yerleşmesi için; Müslümanların **Cenab-ı Allâh**’ın emirlerine bağlanmaları ve **Yüce Rasûl (s.a.v.)**’in sünnetine sarılmaları şart...

Manen yükselmenin yolu Resûlullah’ın sünnetine sarılmaktan geçer.

Hava da uçan, suyun üzerinde yürüyen veya ateş yiyen veyahut da bunlardan başka harikulâde haller gösteren bir şeyhi gördüğün zaman onu iyi araştır...

O şeyh, eğer Allâhın farzlarından ve Resûlullah’ın sünnetlerinden birini terkediyorsa yalancıdır,

⁹⁴ Ebu Davud c. 4, s. 105

düzenbazdır. O evliyâ değildir. O şeyhin işleri asla kerâmet değildir; belki istidrâçtır...⁹⁵

⁹⁵ Mukaşefetu'l- Kulub el-Mukarribu ila allamul-Ğuyub S. 48 İmam Ebu Hamid el- GAZÂLÎ Dar'ul –Ma'rife 1996 Beyrut

KAYNAKLAR

Kur'ân-ı Kerim

El-Câmiu'l-Ahkâmu'l-Kurân, Muhammed bin Ensâr
el-Kurtubî, Dâru'l-Fikir, Beyrut

Ruh'ul-Beyan Tefsiri, İsmâil Hakkı Bursevi Dâr'ul
Fikir.

İrşâd-i Aklî Selim ilâ Mezâyâ'l Kur'ân-il'Kerim
Ebus'Suud Efendi

Hâşiyetu Şeyh Zâde âlâ Tefsir'ul-Kadi'l-Beydâvi
Şeyhzade **Muhammed** Musluhiddin Hakikat Kitabevi İst.

Meâlimi't-Tenzil İmam Beğavi, Dâr'ul-kutubil-
İlmiye Beyrut-Lubnan.

Lubabu'l-Te'vîl Fî Meâniyyit-Te'vîl İmam Alâeddin Ali
b. Muhammed el-Bağdadî el-Maruf bil Hazın

Hak Dini kur'ân Dili Elmalı M.Hamdi Yazır Eser
kitabevi İst.

El-Cemel'Alel-Celâleyn El-Futuhatu'l-İlahiyye
Süleyman bin Ömer el-Uceyli Eş-Şafî Eş-Şehir Bil-Cemel
Kahraman kitabevi İst.

El-Câmi'us-Sağîr Fî Ehâdi'l-Beşiri'n-Nezîr İmam
 Celâleddin Suyûtî Dâr'ul-Kutubi'l-İlmiyye Beyrut Lubnan
 Arâisu'l-Mecâlis-Kıyasu'l-Embiyâ, es-Sâ'lebî
 El-Kâmil Fi't-Tarih Tercümesi, İbnü'l-Esîr, Bahar
 yayanları İst.

Mir'ât-i Kâinât, Nişancızâde, Bereket yayınevi
 Mukaşefetu'l- Kulub el-Mukarribu ila allamul-Ğuyub,
 İmam Ebu Hamid el- GAZÂLÎ Dar'ul -Ma'rife 1996
 Beyrut

Teshil'ul-Efkâr, Âmire matbaası, 1289
 Şerh-i Muhammediyye, İsmail Hakkı Bursevî
 hazretleri,

Mevzu'atu'l-Hasene, M. Nurî Nakşibendî, 1309
 İbrahim Efendi Matbaası İst

Şerh-i Mesnevî, Tahir'ül-Mevlevî, Şâmil Yayınevi, İst
 Kıyas-ı Enbiyâ ve Tevârih-ı Hülefâ, Ahmed Cevdet
 Paşa

Seyyid Hüseyin Hazretleri, Ömer Faruk HİLMÎ

İÇİNDEKİLER

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم.....	1
بسم الله الرحمن الرحيم.....	1
TAKDÎM	4
DOĞUMU.....	6
UZEYR ALEYHİSSELÂM'IN DOĞDUĞU TOPLUM. 7	
HAZRET-İ ERMİYÂ'YA TALEBE OLDU	16
YAHUDÎLERİN MARUZ KALDIKLARI FİTNELER.....	19
UZEYR ALEYHİSSELÂMİN ESÂRET HAYATI	24
<i>Ateş Yakmadı.....</i>	24
<i>Uzeyr Aleyhisselâm'ın Esâretten Kaçışı.....</i>	25
UZEYR ALEYHİSSELÂM İDİ.....	27
MÜFESSİRLER BUYURDULAR	27
UZEYR ALEYHİSSELÂM'IN UYUDUĞU YER.....	31
<i>İsrâiloğulları Tekrâr Kudüs-ü Şerifte.....</i>	31
<i>Aranan Kurtarıcı</i>	33
<i>Uzeyr Aleyhisselâmın Tekrâr Dirilmesi</i>	34
<i>Uzeyr Aleyhisselâm Kudüste</i>	37
ÖLÜMDEN SONRA CESEDİN DİRİLMESİNE DELİL.....	41
KAVMİN HİDÂYETİNE AĞLAMASI.....	42
UZEYR ALEYHİSSELÂMA MELEĞİN GELMESİ	42
ALLÂHA EVLÂD İSNAT EDENLER MÜŞRIKTİRLER	44
UZEYR ALEYHİSSELÂMİN BÜYÜK ÜZÜNTÜSÜ	45
UZEYR ALEYHİSSELÂM VE KAZÂ - KADER.....	47

UMÛMÎ BELÂ.....	50
UZEYR ALEYHİSSÂM SORDU	51
<i>Uzeyr Aleyhisselâmın Peygamberliği</i>	51
RESÛL VE NEBÎ?	52
EFENDİMİZ (S.A.V.)'İN UZEYR ALEYHİSSELÂM HAKKINDA HADİS-i ŞERİFİ	52
PEYGAMBERLİĞİ İHTİLAFLI OLAN ZATLAR	53
UZEYR ALEYHİSSELÂM'DAN NASİHAT	54
ALLÂHIN ZATINA SEÇTİĞİ KULLARI	54
ALLÂHÜ TEÂLÂ HAZRETLERİNİN SEVDİĞİ KİŞİLER	55
UZEYR ALEYHİSSELÂM'IN BAZI MÜNÂCÂTLARI	56
YALAN YERE YEMİN ETME ANNE BABAYA KARŞI GELME	61
BENİ MAHLÛKATA ŞİKÂYET ETME.....	62
<i>Vefatı</i>	63
<i>Siver Köyündedir</i>	64
VAKIFNÂME	64
HALKIN TEVECCÛHÜ.....	64
UZEYR ALEYHİSSELÂMİN TÜRBESİ.....	65
KEŞİF YOLU İLE KABRİN İÇİ BİLİNİR Mİ?.....	66
UZEYR ALEYHİSSELÂMİN KABRİNİN BULUNDUĞU YERLER! . HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.	
<i>Şamdadır</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
<i>Meysandadır</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
<i>A'lebîn'dedir</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>
<i>Nablûstadır</i>	<i>Hata! Yer işareti tanımlanmamış.</i>

AVERTÂ'DADIR	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
PEYGAMBERLERİN KABRİ	69
İSA ALEYHİSSELÂM'IN HAZRET-İ UZEYR'İ DİRİLTMESİ	70
UZEYR ALEYHİSSELÂMI RÜYÂ'DA GÖRMEK	74
UZEYR ALEYHİSSELÂMIN VEFATINDAN SONRA	74
ZEKERİYYÂ ALEYHİSSELÂMI ŞEHİD ETTİLER	76
YAHYA ALEYHİSSELÂMI ŞEHİD ETTİLER	78
<i>Yahudîlerin Üçüncü Helâkı</i>	<i>81</i>
<i>Yahudîlerin Son Felâketi</i>	<i>82</i>
MÜSLÜMANLARIN İMTİHANI	83
KAYNAKLAR	86
İÇİNDEKİLER	90